

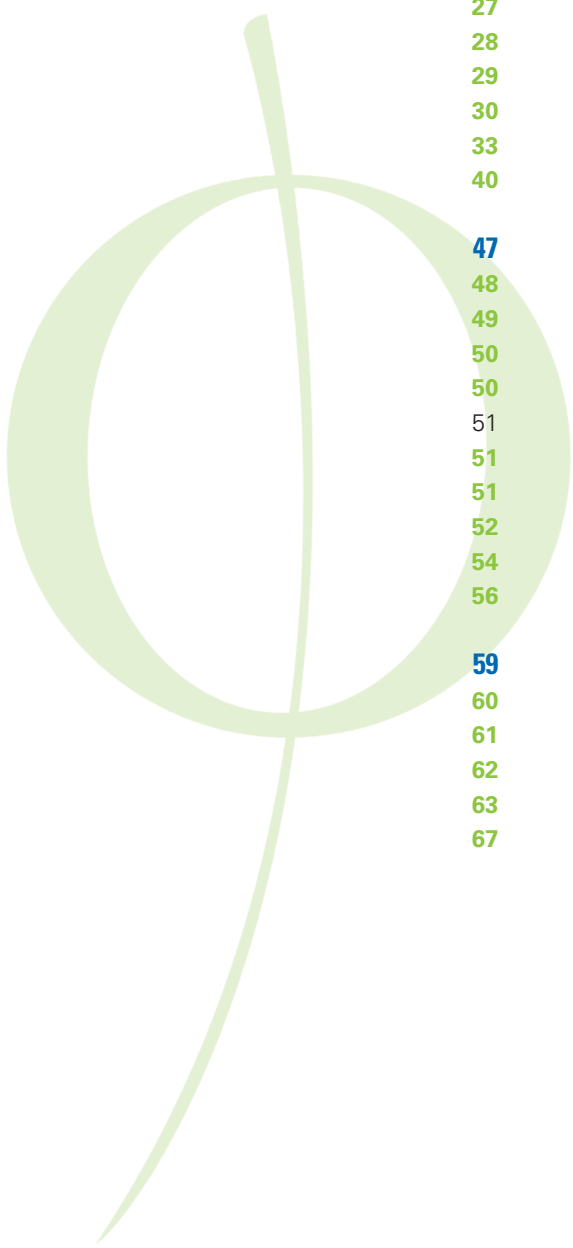

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG 2009	1
Kerncijfers	4
Profiel en Organisatie	5
Doelstellingen en beleid	5
Raad van Bestuur	5
Progress' Advisory Committee	5
Deelnemersraad	5
Verantwoordingsorgaan	5
Commissie Intern Toezicht	5
Klachtenregeling	6
Management	6
Unilever	6
Gedragcode	6
Beleggingsstatuut	6
Extern toezicht	6
Bestuursverslag	7
Evaluatie	7
Intern toezicht	7
Uitspraak Ondernemingskamer	8
Onroerend goed	8
Beleggingsbeleid	9
Economische ontwikkelingen	9
Strategisch beleggingsbeleid	10
Tactisch beleggingsbeleid	10
Derivaten	11
Portefeuilleselectie	12
Aandelen	12
Private equity	12
Vastrentende waarden	13
Onroerend goed	13
Grondstoffen	14
Duurzaam beleggen	14
Beheer	15
Uitlenen van effecten (securities lending)	15
Corporate Governance	15
Financieel beleid	16
Indexatie	16
Premie	16
Risicobeleid	17
Balansrisico's	17
Risico's met betrekking tot de verplichtingen	17
Risico's met betrekking tot de beleggingen	18
Niet-financiële risico's	20

Inhoudsopgave (vervolg)

Deelnemersbeleid	21
Verkiezingen Deelnemersraad	21
AOW naar 67 jaar	21
Waardeoverdrachten tijdelijk stopgezet	21
Communicatie	21
Deelnemersaantallen	22
JAARREKENING 2009	25
Balans per 31 december 2009	26
Staat van baten en lasten	27
Actuariële en bedrijfstechnische analyse	28
Kasstroomoverzicht	29
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	30
Toelichting op de balans	33
Toelichting op staat van baten en lasten	40
OVERIGE GEGEVENS 2009	47
Actuariële verklaring	48
Accountantsverklaring	49
Verslag Verantwoordingsorgaan	50
Verslag Commissie Intern Toezicht	50
Reactie Raad van Bestuur	51
Bestemming resultaat 2009	51
Gebeurtenissen na balansdatum	51
Afspraken uit de Uitvoeringsovereenkomst met Unilever	52
Verklaring van een aantal begrippen	54
Ontwikkeling van de kerncijfers gedurende de laatste 10 jaar	56
BIJLAGEN 2009	59
Personalía per 31 december 2009	60
Hoofdpijnen Progress Pensioen	61
Hoofdpijnen pensioenregeling 2002	62
Verklaring inzake beleggingsbeginselen	63
Strategische benchmarkbeschrijving - ultimo 2009	67

Kerncijfers

(bedragen in miljoenen euro's)

	2009	2008
Aantallen deelnemers		
Deelnemers voor wie wordt bijgedragen	3.621	3.921
Deelnemers met premievrije aanspraken	8.512	8.605
Pensioengerechtigden	12.480	12.428
Totaal	24.613	24.954
Disconteringsparameters		
Marktrente	3,9%	3,6%
(Verwachte) inflatie	1,9%	2,0%
Vermogenspositie		
Fondsvermogen	3.241	2.776
Voorziening Pensioen Verplichtingen		
- Nominaal	2.719	2.762
- Reëel	3.518	3.724
Dekkingsgraad		
- Nominaal	119%	101%
- Reëel	92%	75%
Premiebijdragen		
Kostendekkende premie (FTK)	36,7	44,5
Feitelijke premie	43,2	2,5
waarvan deelnemersbijdrage	1,1	0,9
Beleggingsopbrengsten		
	589	(1.026)
Pensioenuitkeringen (netto)		
	(160)	(161)
Beleggingen		
Aandelen	1.717	1.319
Vastrentende waarden	1.129	807
Onroerend goed	239	580
Derivaten	50	22
Overige beleggingen	248	57
Totaal	3.383	2.785
Rendementen per jaar (1 jaar)		
Aandelen	37,3%	(42,2)%
Vastrentende waarden	22,2%	(4,4)%
Onroerend goed	(18,8)%	1,2%
Totaal (inclusief derivaten en overige beleggingen)	22,4%	(26,5)%
Rendementen per jaar (rekenkundig 5-jaarsgemiddelde)		
Aandelen	3,4%	(1,1)%
Vastrentende waarden	4,6%	1,8%
Onroerend goed	2,1%	8,1%
Totaal (inclusief derivaten en overige beleggingen)	4,1%	1,6%
Rendementen per jaar (rekenkundig 10-jaarsgemiddelde)		
Aandelen	(1,6)%	(1,2)%
Vastrentende waarden	5,7%	3,4%
Onroerend goed	8,2%	11,9%
Totaal (inclusief derivaten en overige beleggingen)	2,5%	2,7%

Profiel en Organisatie

Doelstellingen en beleid

Doelstellingen en beleid

Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Progress" verzekert de pensioenuitkeringen van werknemers of gewezen werknemers dan wel hun nagelaten betrekkingen, voortvloeiend uit het dienstverband van de betrokken medewerkers met in Nederland gevestigde Unilever ondernemingen. Het beleid dat Progress voert om deze doelstelling te bereiken is vastgelegd in beleidsdocumenten, waarvan de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn) de belangrijkste is. Deze abtn is voor het laatst geactualiseerd in juni 2009.

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het fonds en bestaat uit tien leden. De bestuursleden worden door de Raad van Bestuur benoemd uit bindende voordrachten van Unilever Nederland (vijf), de werknemersgeleding van de Deelnemersraad (drie) en door rechtstreekse verkiezing onder de pensioengerechtigden (twee).

Besluiten van de Raad van Bestuur worden met een gewone meerderheid van stemmen genomen. Leden van de Raad van Bestuur worden vóór (her)benoeming door De Nederlandsche Bank (DNB) getoetst. Zij ontvangen een bezoldiging.

In 2009 heeft de Raad van Bestuur twaalf maal vergaderd, waarvan tweemaal met de Deelnemersraad. De belangrijkste onderwerpen waarover onder meer in de Raad van Bestuur is gesproken, zijn het communicatiebeleid, het beleggingsbeleid (waaronder begrepen het afdekken van rente- en inflatierisico's), de indexatie voor 2009, de herstructurering van de onroerendgoedportefeuille, de gevolgen van de financiële crisis en het intensiveren van de bestaande samenwerking tussen de Unilever pensioenfonds op beleggingsgebied.

De Raad van Bestuur draagt er zorg voor dat het beleid van het pensioenfonds wordt bepaald of mede bepaald door personen die deskundig zijn. In 2009 heeft het bestuur haar deskundigheidsplan geactualiseerd en aangepast aan de huidige deskundigheids-eisen. Ook heeft het bestuur een plan van aanpak deskundigheidsbevordering vastgesteld om ervoor te zorgen dat de deskundigheid van het bestuur op niveau blijft.

In januari 2009 heeft de Raad van Bestuur voor het eerst haar eigen functioneren geëvalueerd in een rondetafelgesprek, waarbij

deskundigheid, competenties, houding en gedrag aan de orde kwamen. Een verslag van de evaluatie is aan het Verantwoordingsorgaan gestuurd. Dergelijke rondetafelgesprekken zullen voortaan jaarlijks plaatsvinden.

Progress' Advisory Committee

Het Progress' Advisory Committee (PAC) bestaat uit drie deskundige personen, van wie er twee onafhankelijk zijn en één bij Unilever werkzaam is. Deze personen worden door de Raad van Bestuur benoemd. De Algemeen Directeur en de Directeur Beleggingen nemen deel aan de vergaderingen van het PAC. Deze commissie adviseert de Raad van Bestuur van Progress over de beleggingsstrategie.

Deelnemersraad

Eind 2009 zijn voor de tweede maal rechtstreekse verkiezingen voor de Deelnemersraad gehouden, waarna vijf zetels zijn ingenomen door de actieven en vijftien door de pensioengerechtigden. Vanwege de vereiste evenredige afspiegeling hebben de pensioengerechtigden bij deze verkiezingen één zetel overgenomen van de actief verzekerden.

In 2009 vergaderde de Deelnemersraad drie maal waarvan tweemaal met de Raad van Bestuur. Tijdens deze vergaderingen is onder andere gesproken over het jaarverslag 2008, het herstelplan en het beleggingsbeleidsplan 2010.

Verantwoordingsorgaan

Er is een Verantwoordingsorgaan, bestaande uit twee vertegenwoordigers van de actieven, twee vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden en twee vertegenwoordigers van Unilever Nederland. Het Verantwoordingsorgaan geeft jaarlijks een oordeel over het handelen van de Raad van Bestuur, het door de Raad van Bestuur gevoerde beleid en de naleving van de principes voor goed pensioenfondsbestuur.

Commissie Intern Toezicht

De Raad van Bestuur heeft in 2009 een Commissie Intern Toezicht benoemd, bestaande uit drie onafhankelijke leden, die de beleids- en bestuursprocedures en -processen van het fonds beoordeelt. Verder geeft de commissie een oordeel over de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd en over de wijze waarop door de Raad van Bestuur wordt omgegaan met risico's op de langere termijn.

Profiel en Organisatie

Doelstellingen en beleid (vervolg)

Klachtenregeling

Een deelnemer kan bij de Raad van Bestuur bezwaar aantekenen als hij het oneens is met de manier waarop de uitvoeringsorganisatie het pensioenreglement voor hem heeft toegepast. Ook kan hij een klacht indienen als hij het niet eens is met de wijze waarop de uitvoeringsorganisatie iets heeft behandeld of uitgevoerd. De Raad van Bestuur doet dan uitspraak. Zij kan hierbij een onafhankelijke deskundige oproepen. De Raad van Bestuur heeft in 2009 één klacht ontvangen, die naar tevredenheid van de indiener is afgehandeld.

Management

De uitvoering van het dagelijks beleid ligt in handen van de drie directieleden van Progress. Zij zijn tevens lid van het managementteam waartoe ook de Controller behoort. De taken en verantwoordelijkheden van de directie en de andere medebeleidsbepaler zijn vastgelegd in het directiestatuut.

Unilever

Er is een dienstverleningsovereenkomst tussen Progress en Unilever Nederland Holdings BV, op grond waarvan Unilever medewerkers bij Progress detacheert en ondersteunende activiteiten voor Progress verricht. De bij Progress gedetacheerde medewerkers vallen onder de verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur van Progress.

Gedragscode

De Raad van Bestuur heeft een gedragscode vastgesteld, die jaarlijks voor naleving wordt ondertekend door de Raad van Bestuur, het managementteam, de medewerkers en eventuele derden.

Beleggingsstatuut

De Raad van Bestuur heeft een beleggingsstatuut vastgesteld dat een raamwerk van beleidsuitgangspunten en randvoorwaarden geeft. Daarbinnen moet het beleggingsbeleid worden uitgevoerd. Het beleggingsstatuut wordt periodiek geactualiseerd, voor het laatst gebeurde dat in 2007.

Extern toezicht

Ook in het afgelopen jaar zijn aan Progress geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door DNB geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, ook is er geen bewindvoerder aangesteld. Voor geen van de organen van het fonds is de bevoegdheidsuitoefening gebonden aan toestemming van de toezichthouder. De vermogenspositie van het fonds was in het begin van het jaar zodanig dat er sprake was van een dekkings- en reservetekort waardoor er een herstelplan moest worden ingediend.

Bestuursverslag

Na een moeilijk begin van 2009 heeft onze financiële positie zich verbeterd. Met een nominale dekkingsgraad van 119% zijn wij niet onder het wettelijk vereiste niveau uitgekomen. De reële dekkingsgraad bedroeg eind 2009 92%. Daarmee lopen wij voor op de verwachtingen uit het in maart 2009 ingediende en door DNB goedgekeurde herstelplan, dat uitging van een herstelperiode van drie jaar. Door deze verbetering van onze positie konden wij de ingegane pensioenen per 1 januari 2010 met de afgeleide Consumentenprijsindex verhogen.

In het herstelplan hebben wij de prognoses gebaseerd op een ongewijzigd beleggingsbeleid. Op die manier kon de verbeterde situatie op de aandelenbeurzen volledig worden benut voor de verbetering van de dekkingsgraad richting het vereiste niveau.

In de uitvoeringsovereenkomst is opgenomen dat Unilever 1/8ste van het verschil tussen de reële dekkingsgraad per 31 december van het voorgaande boekjaar en een reële dekkingsgraad van 100% bovenop de gedempte premie als aanvullende premie betaalt. Dit geldt alleen wanneer een tekort gedurende het grootste deel van het voorgaande boekjaar is opgetreden. De aanvullende premie voor 2010 zal 35 miljoen euro bedragen.

De financiële crisis die in 2008 begon, heeft zich begin 2009 voortgezet. Voor pensioenfondsen lag het dieptepunt in maart, mede door de lage rente die gebruikt wordt voor het berekenen van de pensioenverplichtingen. Na vragen van de Tweede Kamer heeft Minister Donner een onderzoek naar het beleggingsbeleid van pensioenfondsen en een onderzoek naar de houdbaarheid van tweedepijler pensioenen aangekondigd.

Door de crisis is het vertrouwen bij deelnemers in pensioenfondsen stevig gedaald. Het niet toekennen van verhogingen is daar uiteraard mede debet aan. Ook wij hebben voor het eerst in onze geschiedenis de ingegane pensioenen op 1 januari 2009 niet kunnen verhogen. Hier is duidelijk over gecommuniceerd. Voor 2010 hebben wij de pensioenuitkeringen wel kunnen optrekken, maar de in 2009 gemiste indexatie van 2,53% kon nog niet worden ingehaald. Als voorwaarde hiervoor geldt dat de reële dekkingsgraad minimaal 100% is.

Evaluatie

De ongekende terugval van de dekkingsgraad heeft ons aanleiding gegeven de gebeurtenissen van 2008/begin 2009 te evalueren met de bedoeling lessen te leren die gebruikt kunnen worden in de toekomst.

De evaluatie betrof de volgende onderwerpen:

- Risico's en risicobereidheid
- Instrumentarium zoals ALM
- Communicatie

Vastgesteld is dat vooral het liquiditeitsrisico en het tegenpartijrisico zeer relevante factoren zijn die wij in het verleden hebben onderschat. In 2009 hebben wij aanvullende maatregelen getroffen om een aantal van deze risico's in de toekomst beter te beheersen. In 2010 komt de risicobereidheid van Progress wederom aan de orde als wij de beleidskeuzes toetsen aan een nieuw ingericht ALM-model. Wij doen dat in het volle besef dat wij aan dit instrumentarium geen absolute waarde kunnen toekennen. Ten aanzien van de communicatie menen wij tijdig en adequaat te hebben gehandeld.

Op 19 januari 2010 heeft de Commissie Beleggingsbeleid en Risicobeheer (Commissie Frijs) de minister van SZW haar rapport overhandigd over de wijze waarop het beleggingsbeleid, het risicobeheer en de governance van pensioenfondsen zich sinds 1990 hebben ontwikkeld in relatie tot de doelstelling en het risicodraagvlak van pensioenfondsen. Dit rapport is door de concrete aanbevelingen zeer geschikt voor zelfevaluatie door pensioenfondsen en is om die reden door de Raad van Bestuur van Progress op de agenda voor 2010 gezet.

Intern toezicht

In 2009 hebben wij een Commissie Intern Toezicht (CIT) benoemd, die haar werkzaamheden heeft verricht tussen april en oktober 2009. De CIT heeft de beleidsprocessen en -procedures beoordeeld, alsmede de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd. Verder is onderzocht op welke wijze wordt omgegaan met risico's op de lange termijn. Belangrijkste bevindingen van de CIT zijn dat Progress een goed geleid fonds is dat de verschillende betrokken belangen op evenwichtige wijze behartigt en dat op een verantwoorde wijze omgaat met de risico's op langere termijn. Met betrekking tot de governance van het fonds heeft de CIT geconstateerd dat er wellicht een weeffout bestaat in die zin dat de gepensioneerden naast een dominante positie in de Deelnemersraad ook een vertegenwoordiging hebben in de Raad van Bestuur. Verder heeft de CIT een aantal aanbevelingen gedaan voor een verdere verbetering van de besturing, van de risicorapportage en van de transparantie. Een verslag van de CIT is in dit jaarverslag opgenomen, gevolgd door een reactie van de Raad van Bestuur.

Bestuursverslag

(vervolg)

Uitspraak Ondernemingskamer

In januari 2008 spande de Deelnemersraad een rechtszaak aan over de wijze waarop de verhoging van de ingegane pensioenen in het Pensioenreglement 2007 is vastgelegd. De Deelnemersraad had eerder negatief geadviseerd over dit reglement, omdat zij van mening was dat de Raad van Bestuur afstand had gedaan van een deel van haar bevoegdheid wat betreft het vaststellen van de indexatie van de pensioenen en dat daarmee het indexatiebeleid was gewijzigd. Wij zijn echter van mening dat de wijze van vastlegging van bevoegdheden in het reglement een direct gevolg is van de gewijzigde Pensioenwet en dat het indexatiebeleid daarmee niet is gewijzigd. Om die reden hebben wij het advies van de Deelnemersraad niet opgevolgd. De raad begon daarop een procedure, waarbij zij de Ondernemingskamer verzocht het bestuursbesluit over het Pensioenreglement 2007 te vernietigen. De mondelinge behandeling van deze zaak vond in maart 2008 plaats. In september 2008 vroeg de Ondernemingskamer om nadere informatie, waarna zij op 27 oktober 2009 uitspraak deed. Het verzoek van de Deelnemersraad is afgewezen. De Deelnemersraad gaat niet in beroep tegen de uitspraak.

Onroerend goed

Op 16 december 2009 markeerde een door ons georganiseerd symposium de overgang van direct naar indirect onroerend goed. In 2008 hebben wij besloten de strategie ten aanzien van onroerendgoedbeleggingen te wijzigen en te stoppen met het beleggen in direct Nederlands onroerend goed. In 2009 is een begin gemaakt met een beleggingsstrategie die voorziet in het beleggen in internationale, niet beursgenoteerde onroerendgoedfondsen. Door veranderende marktomstandigheden in de onroerendgoedmarkt in het afgelopen decennium heeft onze onroerendgoedportefeuille niet langer de schaalgrootte om zelf direct te beleggen in onroerend goed. Hierdoor is verjonging van de portefeuille steeds moeilijker. Verder is het moeilijk de risico's van onze onroerendgoedportefeuille te spreiden over meerdere categorieën en geografische markten.

In het voorjaar 2009 zijn wij begonnen met de verkoop van de portefeuille door middel van een tenderprocedure, die alle potentiële bidders gelijke informatie bood. Progress heeft alle kopers gescreend op basis van integriteitscriteria. Wij zijn er in geslaagd het grootste deel van de directe onroerendgoedportefeuille te verkopen.

Beleggingsbeleid

Onze beleggingsportefeuille behaalde in 2009 een rendement van 22,4%. Dit was 1,4% hoger dan het strategische benchmarkrendement van 20,7%. Aandelen, commodities en vastrentende waarden leverden dit jaar de grootste bijdragen aan het rendement. Voor onroerend goed was 2009 een slecht jaar.

Samenstelling en rendementen beleggingsportefeuille

	Strategische verdeling eind 2009	Portefeuille verdeling eind 2009	Rendement 2009	
			Progress	Benchmark
Aandelen	51%	52%	37,3%	34,2%
Vastrentende waarden	27%	33%	22,2%	20,5%
Onroerend goed	15%	7%	(18,8%)	(18,8%)
Private Equity	2%	2%	(14,3%)	(14,3%)
Commodities	5%	5%	27,5%	13,9%
Op korte termijn belegde middelen	-	1%	0,7%	0,5%
Totaal	100%	100%	22,4%*	20,7%*

*(incl. rente- en inflatieswaps)

Economische ontwikkelingen

De in 2008 uitgebroken (krediet)crisis zette zich in het eerste kwartaal van 2009 voort, maar in maart leek de situatie bij banken zich te stabiliseren. Onmiddellijk daarna veerden de aandelenmarkten wereldwijd op, waarmee de beurzen zoals vaker vooruit liepen op het feitelijke herstel van de economie. Het aantrekken van de koersen was dan ook vooral een correctie op de verkopen die marktpartijen in 2008 en begin 2009 (vaak gedwongen) moesten doen.

De economische recessie overviel de wereld met een snelheid en een diepgang die sinds de jaren dertig niet meer was voorgekomen. De wereldhandel liet zelfs een krimp zien, een uniek naoorlogs feit. Exporten daalden tot soms wel 50% in volume.

De ontwikkelde landen zijn sterk getroffen, vooral die landen waar consumptieve bestedingen werden gefinancierd met extra hypotheek op basis van de (over)waarde van onroerend goed. In 2009 zagen wij dan ook verschillende onroerendgoedmarkten

vertraagd, maar sterk, reageren op de crisis. Banken zijn gered door overheden via kapitaalsteun of overnames. Zij hebben echter nog veel slechte leningen op de balans staan, die zij grotendeels nog moeten afschrijven. Daarnaast is hun businessmodel aan herziening toe en zal het toezicht strenger worden. Dit heeft al geleid tot lagere kredietverlening aan de particuliere sector (consumenten sparen ook meer), waarmee er een rem komt op de groei in de ontwikkelde landen. Door de fors gestegen werkloosheid en de lagere belastinginkomsten namen ook de begrotingstekorten stevig toe.

Gedurende 2009 daalde de inflatie voor goederen. Door vraaguitval hadden bedrijven niet de mogelijkheid prijsverhogingen door te voeren. Om onder andere de kredietverlening en daarmee de consumptieve vraag te stimuleren, verlaagden de centrale banken de korte rente. Daarnaast kochten zij (vooral in de VS en het VK) massaal extra staatsobligaties op die de overheden moesten uitgeven om begrotingstekorten te financieren. Aanvankelijk drukte dit de lange rente maar naarmate de economische vooruitzichten verbeterden, deden beleggers de staatsobligaties van de hand en ruilden die in voor meer risicodragende beleggingen. Hierdoor was er in 2009 uiteindelijk sprake van een steilere *yieldcurve* bij de staatsobligaties.

In de opkomende landen kwam de klap aanvankelijk ook hard aan. De export viel sterk terug en de grondstoffenprijzen daalden. Zij herstelden economisch echter veel sneller dan de ontwikkelde landen. Dit is te danken aan de opgevoerde overheidsbestedingen en aan de goede financiële gezondheid van banken en consumenten. Daardoor konden de hogere binnenlandse bestedingen ook zonder moeite worden gefinancierd.

Het was vooral China dat het wereldwijde economische herstel aanvoerde. De overheid voerde de binnenlandse bestedingen in infrastructurele projecten sterk op en sloot met verschillende landen zeer grote contracten voor de benodigde grondstoffen. Regelmatig werd daarbij afgerekend in Chinese valuta in plaats van in dollars. De positie van de Amerikaanse dollar stond toch al onder druk doordat valutahandelaren de munt verkochten om in andere valuta van hogere korte rentes te kunnen profiteren.

Beleggingsbeleid (vervolg)

Strategisch beleggingsbeleid

Eventuele veranderingen in het strategisch beleggingsbeleid zijn gebaseerd op (één van) de volgende drie pijlers:

1. Diversificatie van de asset mix
2. Afdekking van de valutarisico's
3. Vermindering van de rente- en inflatiegevoeligheid

In de asset mix (pijler 1) reduceren wij in 2010 het gewicht in aandelen. In 2009 handhaafden wij onze strategische aandelenpositie op het niveau van eind 2008, zodat een mogelijk herstel van de aandelenmarkten direct kon bijdragen aan de verbetering van de dekkingsgraad. Binnen de aandelencategorie is het gewicht van aandelen in grote bedrijven met 5% afgenomen ten behoeve van aandelen in kleinere bedrijven met een strategisch gewicht van nu 15%. Ook is het belang van Europese aandelen met 2% verminderd ten behoeve van aandelen in opkomende markten, die nu een strategisch gewicht van 15% hebben. Het strategisch gewicht van grondstoffen is verhoogd naar 5%.

Binnen de categorie obligaties zijn de staatsobligaties in gewicht verminderd van 40% naar 35%. Deze verandering komt voort uit de in 2008 ingezette strategie om de rendement/risico verhouding voor Progress te verbeteren. Het vrijgekomen gewicht (5%) is aan de hoogrenderende obligaties toegevoegd die nu 40% van de vastrentende waarden portefeuille uitmaken. De resterende Europese bedrijfsobligaties bleven een gewicht van 25% houden.

De grootste verandering in de asset mix vond plaats binnen de categorie onroerend goed. Deze portefeuille wordt meer internationaal ingevuld met niet-beursgenoteerde onroerendgoedfondsen, eventueel aangevuld met beursgenoteerd onroerend goed. Daarbij kiezen wij voor een forse weging van Europa en daarbinnen van Nederland.

In het strategisch valutabeleid (pijler 2) is geen verandering doorgevoerd. Nog altijd wordt 80% van het wisselkoersrisico van de Amerikaanse dollar, de Japanse yen, de Australische dollar en het Britse pond afgedekt ten opzichte van de euro.

Progress kan haar rendements/risicoprofiel verder verbeteren door inflatie- en renterisico's te verminderen (pijler 3). Sinds 2008 sluiten wij hiervoor inflatie- en renteswapcontracten af. Naar verwachting zal hierdoor de reële dekkingsgraad van het fonds in de toekomst stabiel worden.

In het jaar 2009 is het proces van het in 2006 ingezette vernieuwde beleggingsbeleid afgerond. In 2010 komt er een onderzoek naar een meer dynamisch strategisch beleid voor de komende jaren. Wij gebruiken daarvoor een nieuw ingericht ALM-model.

Tactisch beleggingsbeleid

Aan het begin van 2009 raakten wij door koersdalingen op de aandelenmarkten steeds meer onderwogen in aandelen. Deze onderweging is in het tweede kwartaal omgezet naar een overweging die de rest van het jaar is aangehouden. Dit leverde een outperformance op door de goede resultaten van de aandelen in het tweede en derde kwartaal. In het vierde kwartaal zijn de beleggingen in aandelen meer in lijn gebracht met de benchmark. De beleggingen in vastrentende waarden zijn het hele jaar overwogen.

Gedurende het hele jaar werd er minder belegd in grondstoffen dan de benchmark. In het vierde kwartaal werden commodities naar een neutrale positie gebracht. Onze onroerendgoedpositie is van een initiële grote overweging geleidelijk naar een grote onderweging overgegaan door de verkoop van de beleggingen in direct onroerend goed. De opbrengsten die voortvloeiden uit de verkoop van onroerend goed zijn in 2009 herbelegd in (vooral) aandelen.

Binnen aandelen was Continentaal Europa het grootste deel van het jaar onderwogen. Alleen in het derde kwartaal werd meer belegd dan het benchmarkgewicht. Noord-Amerika en Japan zijn vanaf een overwogen positie omgezet naar een onderwogen positie. Dit ging gepaard met een flinke uitbreiding van de positie in opkomende markten. Deze positionering werd gebaseerd op de vaststelling dat opkomende markten veel sterker uit de crisis zijn gekomen dan de meer ontwikkelde landen. Verder hadden de Amerikaanse aandelen in grote beursgenoteerde bedrijven het hele jaar een onderwogen positie, terwijl de positie in kleine Europese noteringen licht onderwogen tot neutraal was.

Binnen de vastrentendewaardenportefeuille waren de staatsobligaties het hele jaar fors onderwogen, terwijl de bedrijfsobligaties fors overwogen werden. De reden voor deze positionering was dat aanzienlijke renteopslagen werden betaald op bedrijfsobligaties ten opzichte van staatsobligaties. De relatieve positie van hoogrenderende obligaties ging van licht onderwogen naar een iets overwogen positie.

Beleggingsbeleid (vervolg)

Deze allocatiebeslissingen hebben in 2009 tot een positief resultaat geleid. In de loop van het laatste kwartaal zijn alle posities iets meer richting neutraal gebracht, maar voor staatsobligaties en bedrijfsobligaties blijven de tactische posities aanzienlijk.

Gedurende 2009 hebben wij de omvang van het programma voor reële rentematching voorzichtig uitgebreid. Voorzichtig omdat de rente zich op historisch lage niveaus bevindt, terwijl nog lagere niveaus niet zijn uit te sluiten. De inflatie, die in de inflatieswapcontracten zit verwerkt, was begin 2009 laag, waardoor wij een kwart van onze strategische behoefte hebben ingevuld. Later in 2009 steeg de inflatie in deze contracten naar niveaus die relatief duur lijken in historische context en hebben wij een pas op de plaats gemaakt.

Derivaten

Bij het beheersen van de risico's in de balans maakt Progress gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Met deze instrumenten wordt het programma van reële rentematching vorm gegeven, wordt de strategische valuta-exposure afgedekt en kan de (tactische) asset-allocation en het portefeuille-beheer efficiënter en effectiever verlopen.

Derivaten ten behoeve van het reële rentematchingprogramma

Progress streeft naar een stabielere ontwikkeling van de reële dekkingsgraad bij minimaal hetzelfde verwachte rendement. Omdat de beleggingen veel minder rente- en inflatiegevoelig zijn dan de verplichtingen, kan de ontwikkeling van de dekkingsgraad stabiel worden door het verschil in reële rentegevoeligheid tussen activa en passiva te verminderen. Daardoor nemen de risico's van het fonds af.

Om de reële dekkingsgraad minder volatiel te maken, moet het fonds minder gevoelig zijn voor schommelingen in de reële rente. Dit kan op twee manieren worden gerealiseerd. Natuurlijk kunnen wij inflatiegerelateerde obligaties kopen tot het niveau van onze reële verplichtingen, maar dat legt een groot beslag op ons kapitaal, los van de vraag of dergelijke producten wel in deze omvang verkrijgbaar zijn. Beter kunnen wij daarom het rente- en inflatierisico beheersen door derivaten. Wij kijken dan naar de grootte van de mismatch tussen de marktwaarde van de reële verplichtingen en de aanwezige rente- en inflatiegevoelige beleggingen. Voor een deel van de mismatch sluiten wij dan nominale rente- en inflatieswaps af. Die leggen nauwelijks kapitaalbeslag en zijn gemakkelijk

verkrijgbaar op de markt. De swapmarkt is namelijk zeer liquide.

Progress gaat er (volgens het Strategische Beleggingsbeleidsplan) van uit dat 75% van de nominale rente mismatch en 40% van de inflatiemismatch wordt gedekt. De komende jaren moeten deze percentages worden bereikt. Door de relatief onaantrekkelijke marktomstandigheden is deze opbouwfase verlengd. De in 2009 afgesloten nominale rente en inflatieswaps hebben een relatief lange looptijd. In beide gevallen is de contante marktwaarde per eind van het jaar van de swaps positief, respectievelijk 13 miljoen (rente) en 26 miljoen (inflatie) euro.

Derivaten ten behoeve van strategische valuta-afdekking

Progress belegt in niet euro genomineerde activa, waardoor wij een valutarisico lopen. Uit de in 2006 verrichte ALM studie blijkt dat het afdekken van dit risico niet ten koste gaat van het verwachte rendement. Sinds 2007 zijn wij daarom begonnen met het geleidelijk afdekken van de aandelen in Amerikaanse dollars, Japanse yen, Australische dollars en Britse ponden. Daarnaast wordt ook de valuta-exposure van de obligaties in Amerikaanse dollars afgedekt. De afdekking gebeurt door de vreemde valuta op termijn te verkopen via zogenaamde valuta termijncontracten, waarna de positie wordt doorgerold voor een nieuwe periode.

Ultimo 2009 zijn de obligaties in Amerikaanse dollars volledig afgedekt alsmede 80% van de aandelen in Amerikaanse dollars, Japanse yen en Australische dollars. Van de aandelen in Britse ponden hebben wij 100% van de marktwaarde afgedekt. Wij verwachten dat het Britse pond nog lang onder druk staat door de financiële crisis.

Derivaten ten behoeve van tactische allocatie en efficiënt portfoliobeheer

Gedurende het jaar doen zich regelmatig gelegenheden voor bepaalde beleggingscategorieën te overwegen ten koste van andere categorieën. Tot 2009 was Progress daarbij onder meer afhankelijk van de vooraf vastgestelde in- en uitstapmomenten van de externe vermogensbeheerders. Omdat dit proces enkele dagen tot weken kon duren, liepen wij meer risico dan gewenst. Wij hebben daarom besloten in 2009 actiever derivaten in te zetten, zoals termijncontracten met een aandelenindex of obligatie als onderliggende waarde. Dergelijke termijncontracten (futures) worden verhandeld via de beurs waardoor het tegenpartijenrisico nagenoeg nihil is. Bij een allocatiebesluit kunnen ze

Beleggingsbeleid (vervolg)

meteen worden verkocht of aangekocht. Deze positie wordt vervolgens tegengesloten bij de daadwerkelijke verkoop/aankoop bij onze externe vermogensbeheerders.

Portefeuilleselectie

In 2009 was de totale selectiebijdrage van de aandelenmanagers positief. Dit geldt voor alle onderliggende regio's met uitzondering van de Pacific ex. Japan, waar de selectiebijdrage negatief was. De managers van de aandelen in kleine beursgenoteerde bedrijven presteerden ook goed, vooral in Noord-Amerika.

De totale selectiebijdrage voor de obligatiemanagers was licht positief. Het positieve selectieresultaat van de intern beheerde staatsobligaties en bedrijfsobligaties werd gedeeltelijk teniet gedaan door de achterblijvende performance van de extern beheerde, hoogrenderende obligaties.

Aandelen

	Strategische verdeling eind 2009	Portefeuille verdeling eind 2009	Rendement 2009	
			Progress	Benchmark
Europa ex-VK	32,5%	32,5%	36,5%	33,7%
Verenigd Koninkrijk	5,0%	4,7%	46,7%	41,6%
Noord-Amerika	25,0%	25,0%	25,5%	23,1%
Japan	15,0%	13,6%	5,6%	2,2 %
Pacific Rim ¹⁾	7,5%	7,3%	64,6%	67,4%
Emerging Markets ²⁾	15,0%	16,9%	77,2%	73,0%
Totaal	100%	100%	37,3%	34,2%

¹⁾ Hieronder begrepen: Australië, Nieuw Zeeland, Singapore, Hongkong

²⁾ Hieronder begrepen: diverse landen in Oost-Europa, Zuid-Amerika en Azië, waarvan de economieën zich nog moeten ontwikkelen.

Nadat wij in de eerste twee maanden van 2009 nog scherp dalende koersen zagen, kwam er begin maart een omslag. Beleggers pikten signalen op dat de situatie bij de banken stabiliseerde, waarna de aandelenkoersen wereldwijd in acht van de tien resterende maanden stegen. De grote daling in 2008 (-42%) is voor een deel gecorrigeerd door de stijging van +37% in 2009.

Bij de opleving van de aandelenmarkten zagen wij grote verschillen tussen de regio's. Zo zijn de aandelen in de opkomende landen met bijna tachtig procent gestegen. Europa en de Verenigde

Staten tonen respectievelijk ongeveer 37 en 25 procent koersstijgingen. Verder rendeerden in bijna alle regio's kleine bedrijven (small caps) beter dan grote bedrijven (large caps) met uitzondering van de Verenigde Staten.

Al met al is 2009 toch nog een goed aandelenjaar geworden, waarin wij met onze aandelenportefeuille beter scoorden dan de benchmark (37,3% versus 34,2%). Alle regio's leverden hieraan een positieve bijdrage behalve de Pacific Rim ex Japan. De winst ten opzichte van de benchmark werd vooral veroorzaakt door positieve selectie binnen de portefeuilles.

Private equity

Onze private equity portefeuille scoorde een negatief rendement van (14,3%), onder meer door het moeilijke jaar dat deze sector kende.

Vooraf fondsen die de aankoop van bedrijven financierden met veel vreemd vermogen (leningen) zijn in de problemen gekomen. Wij hebben nauwelijks uitstaande posities in dergelijke fondsen. Het verkrijgen van extra financiering voor nieuwe transacties bleek een beperkende factor. Eén en ander heeft geleid tot een sterke afname van het aantal transacties. Het enige segment dat goed in trek bleef, is de secondary markt. Dit zijn fondsen die bestaande belangen van private equity partijen overnemen, vaak tegen een korting. Oorzaak hiervoor was dat een groot aantal private equity partijen bedrijven moest verkopen (tegen kortingen) vanwege hun slechte vermogenspositie of vanwege die van hun klanten. Dit maakte het in 2009 aantrekkelijk om in secondary fondsen te participeren.

Wij zijn in 2009 bijzonder voorzichtig geweest met het aangaan van nieuwe private equity beleggingen. Het afgelopen jaar hebben wij één nieuwe toezegging afgegeven. Dit betrof een fonds dat zich richt op het kopen van schuldpapier van slechtlopende of (bijna) failliete ondernemingen om deze vervolgens weer gezond te maken of te saneren.

Voor private equity beleggingen zijn in het algemeen geen frequente waarderingen beschikbaar en de waarderingen komen vaak fors vertraagd beschikbaar. Dit maakt de interpretatie van rendementen anders dan bij aandelen en obligaties. Daarom wordt de beoordeling van private equity op basis van de interne rentevoet ofwel IRR (internal rate of return) gedaan. Voor Progress is de IRR berekend vanaf de start van de portefeuille tot ultimo 2008 en vanaf de start tot ultimo 2009. De IRR per ultimo 2009 wordt pas definitief wanneer alle eindwaarderingen bekend zijn.

Beleggingsbeleid (vervolg)

	Ultimo 2008	Ultimo 2009
IRR Private Equity (vanaf december 2003)	(8,4%)	(5,3%)

Het jaarrendement over 2009 in de tabel op blz. 9 van (14,3%) is niet vergelijkbaar met de IRR in bovenstaande tabel. Dit rendement is berekend door vermenigvuldigen van maandrendementen, waarbij ieder maandrendement gebaseerd is op een voorlopige begin- en eindwaarde. Hierdoor geeft het berekende rendement geen goed beeld van de werkelijke resultaten die in het jaar zijn behaald. Voor het beoordelen van de daadwerkelijke resultaten van private equity is de IRR vanaf de start van de portefeuille een betere maatstaf.

Hoewel de IRR voor de Progress portefeuille is verbeterd, was 2009 een turbulent jaar voor private equity.

Vastrentende waarden

	Strategische verdeling eind 2009	Portefeuille verdeling eind 2009	Rendement 2009	
			Progress	Benchmark
Europese staatsobligaties	35%	31%	6,4%	3,7%
Euro credits	25%	31%	14,1%	10,7%
Hoogrenderende obligaties ¹⁾	40%	38%	40,5%	44,2%
Totaal	100%	100%	22,2%	20,5%

¹⁾ Emerging markets debt en high yield bonds

De eerste paar maanden van het jaar stonden met name de risicodragende vastrentende beleggingen nog volop in het teken van de kredietcrisis. Sinds het dieptepunt van de crisis in maart volgde echter een scherp herstel.

In absolute zin werd over het hele jaar een uitzonderlijk positief rendement behaald van 22,2%. Dit resultaat kan vooral toegeschreven worden aan de aanzienlijke koersstijgingen van High Yield bedrijfsobligaties, Emerging Market Debt en Investment Grade bedrijfsobligaties. Staatsobligaties droegen ook positief bij aan het resultaat, echter in mindere mate. Door het ferme ingrijpen van centrale banken en overheden werd het vertrouwen in de financiële markten geleidelijk hersteld. Hierdoor daalden de renteverschillen tussen de meer riskante obligaties en de overheidsobligaties aanzienlijk. De in 2008 ingezette strategie om meer te beleggen in relatief risicovolle obligaties ten koste van staatsobligaties vanwege de zeer aantrekkelijke

rendementen voor de lange termijn heeft in het verslagjaar goed uitgepakt.

Op Europese staatsobligaties werd in absolute zin een positief rendement behaald van 6,4%, wat een outperformance opleverde van 2,6% ten opzichte van de hiervoor geldende benchmark. Deze outperformance is grotendeels toe te schrijven aan een overwogen positie in de zogenaamde periferielanden (onder andere Italië). Het renteverskil van deze landen is gedurende het verslagjaar sterk gedaald ten opzichte van de zogenaamde 'core' landen (Duitsland en Frankrijk), waardoor een aanzienlijke kapitaalwinst kon worden geboekt.

Binnen de portefeuille bedrijfsobligaties is het relatief risicovolle profiel uit 2008 voortgezet gedurende het verslagjaar. De continuering van deze positie heeft geresulteerd in een positief rendement van 14,1%. Ten opzichte van de benchmark werd met deze positie een outperformance behaald van 3,1%.

Onze beleggingen in hoogrenderende obligaties lieten zoals hierboven gesteld in absolute termen een uitstekend resultaat zien van 40,5%. Dit is echter 2,6% minder dan de benchmark. De meest risicovolle bedrijfsobligaties waren begin 2009 op de markt niet meer verhandelbaar. Aangezien onze externe beheerders deze obligaties in de desbetreffende periode hadden vermeden, konden zij ook niet profiteren van het zeer sterke koersherstel van deze obligaties later in het jaar. Hierdoor bleven zij significant achter bij de benchmark.

Onroerend goed

	Strategische verdeling eind 2009	Portefeuille verdeling eind 2009	Rendement 2009	
			Progress	Benchmark
Woningen	70%	57%	(28,0%)	(28,0%)
Winkels	30%	42%	(7,4%)	(7,4%)
Overige	0%	1%	(13,4%)	(13,4%)
Totaal	100%	100%	(18,8%)	(18,8%)

In 2008 heeft een studie plaatsgevonden naar de toekomst van onze onroerendgoedbeleggingen. De belangrijkste conclusies waren, dat Progress in de huidige direct onroerendgoedmarkt een relatief kleine speler was geworden en dat een betere internationale spreiding van beleggingen in onroerend goed gewenst was. Het doel is om het risicoprofiel van de onroerendgoedportefeuille minder afhankelijk te maken van de Nederlandse economie en het verwachte rendement te verbeteren.

Beleggingsbeleid (vervolg)

Wij hebben gedurende 2009 het grootste deel van de directe Nederlandse onroerendgoedportefeuille afgestoten via tenderverkopen. Hierbij werden we geconfronteerd met afwaarderingen ten opzichte van de taxatiewaarden per eind 2008. De belangrijkste redenen voor deze afwaarderingen waren de prijsdalingen in de onroerendgoedmarkt, en het feit dat (potentiële) kopers, voornamelijk professionele uitponders, die aankopen niet meer maximaal konden financieren bij banken. Het is onze verwachting dat deze nieuwe situatie meer structureel van aard zal zijn. Het verkoopproces is als reactie hierop gespreid over het jaar doorgezet. Het blijft onze verwachting, dat de herbeleggingen in internationaal niet-beursgenoteerde onroerendgoedfondsen op lange termijn tegen aantrekkelijke voorwaarden gerealiseerd kunnen worden.

De voorheen gehanteerde ROZ/IPD benchmark (voor direct onroerend goed in Nederland) bleek mede om deze redenen geen representatieve maatstaf meer te zijn voor de vergelijking van onze performance van onroerend goed. Een andere reden voor het verlaten van deze benchmark was de strategische herpositionering van direct (Nederlands) naar (internationaal) indirect onroerend goed, waarbij de aan- en verkopen groot zijn en waarvan de timing op voorhand niet voorspelbaar was.

Aan het eind van het jaar resteerde een portefeuille van voornamelijk woningen en winkelcentra. Vervolgens zijn wij begonnen met de implementatie van een nieuw strategisch beleggingsbeleid voor onroerend goed, gericht op deelnemingen in onroerendgoedondernemingen. Wij kiezen daarbij voor een spreiding over volwassen markten (Europa, Noord-Amerika en Azië/Pacific) en sectoren (winkels, woningen, kantoren en bedrijfsruimten) met een gematigd onroerendgoed- en financieel risico, de zogenaamde 'core/core+' stijl. De eerste participaties worden gedaan in onroerendgoedfondsen met beleggingen in Nederlandse winkels, woningen en kantoren, alsmede Europees winkelonroerendgoed.

Grondstoffen

Het verloop van veel grondstoffenprijzen verliep analoog aan de prijsontwikkeling van andere risicodragende waarden. Zo werd in het voorjaar van 2009 de bodem in de olieprijs bereikt, waarna de koers zich weer ruim verdubbelde. De prijsontwikkeling van olie hangt nauw samen met de vraaguitval in de ontwikkelde landen (dit is inmiddels gestabiliseerd) en de extra vraag vanuit opkomende landen. Binnen deze laatste groep

speelt China een zeer grote rol. China importeerde zowel veel extra olie als industriële metalen. De aanhoudende hoge binnenlandse groei ligt hieraan ten grondslag.

Binnen de diverse deelcategorieën zijn heel verschillende prijsontwikkelingen te zien geweest. Zo is binnen de categorie Energie (die zo'n 70% van de benchmark bedraagt) dit jaar Brent Noordzee olie met 30% in prijs gestegen, terwijl de prijs voor gas met bijna 60% is gedaald. Ook binnen de categorie Agrarische Producten (circa 14% van de benchmark) zijn dergelijke grote verschillen te constateren, met een sterke stijging van de prijs van suiker en een sterke daling van de prijs van graan. Overigens geldt voor vrijwel alle grondstoffen dat het totale rendement (fors) lager was dan de spotprijsontwikkeling als gevolg van de contango in de markt. Contango is een situatie op de markt van termijncontracten, waarbij de koersen met langere looptijden hoger liggen dan de huidige spotkoers. Dit geeft een ongunstig rendementseffect bij het beleggen in grondstoffen met behulp van termijncontracten, zoals Progress doet.

Het totale rendement van de grondstoffen benchmark (S&P GSCI) was over 2009 13,9%. Onze portefeuille rendeerd met circa 27,5% fors beter, wat vooral was te danken aan de juiste selectie binnen de verschillende categorieën. De grootste positieve bijdrage werd hierbij geleverd door de onderweging van Natural Gas, die zoals eerder gesteld een zeer negatief rendement liet optekenen.

Duurzaam beleggen

Sinds 2002 worden binnen de intern beheerde Europese aandelenportefeuille de beleggingen beoordeeld op zowel financiële als duurzame factoren. Ook in 2009 is de portefeuille periodiek beoordeeld door een externe partij. In 2009 heeft Progress een contract gesloten met een nieuwe, gespecialiseerde consultant, die diepgaande analyses maakt per bedrijf. De bedrijven in onze portefeuille worden beoordeeld op het gebied van zogenaamde ESG criteria: "Environment" (Milieu), "Social" (Sociaal) en "Governance" (Governance). Hieronder liggen meerdere criteria waarop een bedrijf wordt beoordeeld, zoals fraude en corruptie, kinderarbeid, schendingen van mensenrechten, milieudelicten en schendingen van wetten en codes.

Ook in 2009 had de intern beheerde Europese aandelenportefeuille een betere score op het gebied van duurzaamheid dan de MSCI Europe ex UK benchmark.

Beleggingsbeleid (vervolg)

Beheer

Iets meer dan 25% van onze beleggingen worden beheerd door Uninvest, een Luxemburgs beleggingsfonds dat wij in 2005 samen met een aantal andere Unilever pensioenfondsen hebben opgericht. In deze situatie zijn in 2009 geen veranderingen doorgevoerd.

Uitlenen van effecten (securities lending)

Progress kan haar aandelen en obligaties uitlenen aan haar custodians of via haar custodians aan derde partijen. De opbrengst van het uitlenen zijn opgenomen in de opbrengsten van de betreffende aandelen- en obligatieportefeuilles. Wij stellen aan de custodians en tegenpartijen de eis dat het uitlenen van deze stukken ons stemgedrag en onze stempolicy niet mogen beperken.

De tegenpartijen zijn solide partners. Onze custodians staan garant voor de tegenpartij (Liability Indemnification).

Op dagelijkse basis wordt onderpand uitgewisseld door de tegenpartij en een minimum niveau van 102% (euro stocks) en 105% (non-euro stocks) wordt op één van onze rekeningen aangehouden.

In de tweede helft van 2008 is het uitlenen van effecten door Uninvest opgeschort en in het eerste kwartaal van 2009 werd het Progress programma opgeschort. Progress heeft een onderzoek ingesteld naar de veiligheid van het onderpand dat door de custodians wordt aangehouden. Het resultaat van het onderzoek is dat het ontvangen onderpand (G10 landen) gewaarborgd is en wordt beschermd door centrale security deposits en door de wet.

Begin 2009 werd het securities lending programma voor Uninvest hervat en later dat jaar werd er een veiling gehouden voor Progress. In het derde kwartaal van 2009 is een nieuw securities lending programma voor Progress gestart dat loopt tot eind 2010.

Corporate Governance

In 2009 hebben wij wederom gebruik gemaakt van ons stemrecht op Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders. Op deze manier dragen wij bij aan de ontwikkeling van goed ondernemingsbestuur. Een externe partij adviseert Progress via stemadviezen en handelt de administratieve afwikkeling van het elektronisch stemmen af.

Conform artikel IV.4 van de Corporate Governance Code doen wij verslag van het stembeleid op de website (www.unilever.nl/progress).

Het stembeleid zoals dat is gedefinieerd in 2007 is in 2009 voortgezet. Wij maken gebruik van ons stemrecht bij alle ondernemingen en passen geen minimumwaarde toe als criterium voor het al dan niet stemmen.

Financieel beleid

Met een nominale dekkingsgraad van 119% per ultimo 2009 is Progress voor het derde kwartaal op rij boven de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104% geëindigd. Daarmee is het korte termijn herstelplan gerealiseerd (zoals hieronder verder wordt uiteengezet). Progress stuurt op een reële dekkingsgraad, dit in tegenstelling tot het FTK, dat op een nominale dekkingsgraad stuurt. In de reële dekkingsgraad is de verwachte waarde van de toekomstige indexaties verwerkt. In 2009 bedroeg deze verwachte inflatie 1,9%.

De reële dekkingsgraad bedraagt per eind 2009 92% (eind 2008: 75%). Het in maart 2009 door DNB goedgekeurde herstelplan was nodig omdat de nominale dekkingsgraad eind 2008 101% bedroeg. In het plan werd een korte termijn herstel - een dekkingsgraad van ten minste 104% - voorzien binnen een jaar en een lange termijn herstel - een dekkingsgraad van ten minste 124% - binnen zes jaar. Een belangrijke bijdrage aan herstel wordt verwacht van beleggingsrendementen en aanvullende premies.

Het herstel van de dekkingsgraad gedurende 2009 werd vooral gedragen door het behaalde beleggingsrendement van 22,4%. De wijzigingen in de rentetermijnstructuur, die van invloed is op het berekenen van de pensioenvoorziening, hadden een beperkt effect. In 2009 is het vereiste eigen vermogen (VEV) gedaald van 125% naar 124%, vooral als gevolg van het verder afdekken van de renterisico's.

Indexatie

In 2009 hebben wij besloten de uitkeringen van pensioengerechtigden en de pensioenopbouw van gewezen deelnemers per 1 januari 2010 te verhogen met 0,4%. Dit percentage is gelijk aan de stijging van de afgeleide consumentenprijsindex tussen oktober 2008 en oktober 2009. Het Excedentpensioen van pensioengerechtigden en het opgebouwde Excedentpensioen voor gewezen deelnemers zijn met 0,09% verhoogd. Het beleggingsresultaat van Progress over de afgelopen vijf jaar stond een verhoging van 0,4% niet toe. Deze toekenningen zijn meegenomen in de verplichtingen ultimo 2009.

Op 1 januari 2009 konden wij de pensioenuitkeringen niet verhogen met de prijsontwikkeling van het jaar ervoor van 2,53%. Omdat de reële dekkingsgraad per 31 december 2009 nog niet het vereiste niveau van minimaal 100% had, konden wij deze gemiste indexatie

ook per 1 januari 2010 nog niet toekennen. Een jaarlijkse verhoging van de pensioenen voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers is voorwaardelijk en hangt af van de financiële positie van Progress.

Voor de indexatie van het opgebouwde pensioen van actieve deelnemers maken wij onderscheid tussen het pensioen dat is opgebouwd over het salaris tot 69.989 euro, het Basispensioen, en het opgebouwde pensioen boven dat salaris, het Excedentpensioen. Tot en met 1 januari 2012 is indexatie van het Basispensioen op basis van de CAO-loonontwikkeling gegarandeerd. Op 1 januari 2010 hebben wij het Basispensioen van de actieve deelnemers echter nog niet verhoogd, omdat de CAO-onderhandelingen tussen Unilever en de vakorganisaties eind 2009 nog niet waren afgerond. Er is dus ook nog geen CAO-loonstijging voor 2009 afgesproken.

Ook voor het Excedentpensioen is een verhoging op basis van de CAO-loonstijging het uitgangspunt. Maar het beleggingsresultaat van Progress over de afgelopen vijf jaar bepaalt of dit kan worden nagekomen óf dat de indexatie over dit Excedentpensioen lager wordt dan de CAO-loonstijging. Door het slechte rendement in 2008 wordt het Excedentpensioen - net als vorig jaar - niet verhoogd, ook niet als met terugwerkende kracht alsnog een CAO-verhoging voor 2009 wordt afgesproken. De niet-toegekende 3,5% over het Excedentpensioen op 1 januari 2009 kan binnen een periode van vijf jaar worden ingehaald als de beleggingsresultaten dit toelaten.

Premie

In de uitvoeringsovereenkomst met Unilever Nederland zijn afspraken opgenomen over het vaststellen van de jaarlijkse pensioenpremie, een premiekorting en het bijstorten of terugstorten van premie. De basis van de premie is het bedrag dat nodig is voor de jaarlijkse pensioenopbouw. In 2009 bedroeg de feitelijke premie 43,2 miljoen euro. Omdat de reële dekkingsgraad in 2009 voor het grootste deel tussen de 80% en 100% lag, betaalt Unilever Nederland in 2010 een feitelijke premie van 66,4 miljoen euro.

Unilever Nederland houdt een deelnemersbijdrage in op het salaris van de medewerk(st)ers. In 2009 betrof dit een half procent van het salarisdeel tussen 12.535 euro en 61.058 euro en drie procent over het salaris boven 61.058 euro.

Risicobeleid

In dit hoofdstuk gaan wij in op de risico's die het pensioenfonds loopt en op de mate van beheersing hiervan.

Wij starten met de belangrijkste risico's die van invloed zijn op de balanspositie van het fonds (balansrisico's). Daarna gaan wij in op de belangrijkste overige risico's.

Balansrisico's

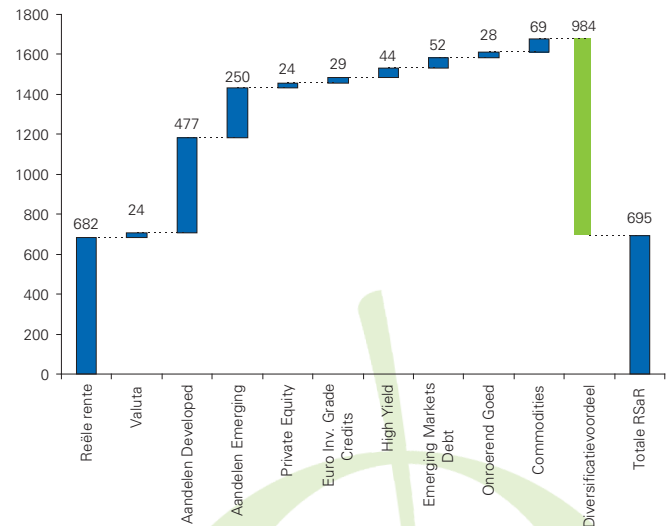
Het belangrijkste risico dat wij lopen is een sterke daling van ons eigen vermogen. Dit kan een gevolg zijn van een stijging van de verplichtingen, een daling van de beleggingen of een combinatie van beide ontwikkelingen.

Een goede risicomaatstaf is het zogenaamde reële surplus at risk, dat een indicatie geeft van de gevolgen van een zeer negatief economisch scenario op het vermogenoverschot van Progress. De termijn waarbinnen dit scenario zich voordoet is gesteld op een jaar en de kans dat een dergelijk scenario optreedt op kleiner dan 2,5%. Sinds 2007 is het beleid erop gericht het reële surplus at risk te laten dalen. In 2009 is echter bewust gekozen voor het niet laten dalen van de reële surplus at risk. Het idee hierachter was dat risicodragende beleggingen te ver waren gedaald en wij de herstelkracht van het fonds wilden behouden. Wij hanteren een driepijler beleid (diversificatie, rentematching en valutaafdekking), dat verder staat uitgewerkt in het hoofdstuk over het beleggingsbeleid. Dit beleid levert door een goede spreiding over veel assetclasses een aanzienlijk diversificatievoordeel.

Het reële surplus at risk voor Progress bedraagt ongeveer 695 miljoen euro. In vergelijking met vorig jaar (430 miljoen euro) is deze risicomaatstaf dus gestegen. Deze stijging is voornamelijk een gevolg van de toegenomen marktwaarde van de beleggingen. Een groter belegd vermogen betekent namelijk dat het fonds ook meer marktwaarde kan verliezen. Volgens het model kunnen wij onder extreme marktomstandigheden binnen een jaar worden geconfronteerd met een tekort van 830 miljoen euro.

In de grafiek wordt een analyse getoond van de samenstelling van het reële surplus at risk, waarmee inzicht wordt verkregen in de belangrijkste risico's van het fonds.

Reële Surplus at Risk

Zoals deze grafiek laat zien zijn de meest dominante risico's het reële renterisico en het aandelenrisico. Op termijn neemt het reële renterisico door de toenemende rentematching steeds verder in omvang af. Hierdoor zal het aandelenrisico steeds dominant worden in het totale risico van het fonds. Progress zal dan ook streven naar meer diversificatie van de beleggingsmix om dit concentratie-risico te verminderen.

Risico's met betrekking tot de verplichtingen

De voor Progress belangrijkste risico's met betrekking tot de pensioenverplichtingen zijn het reële renterisico en het langlevensrisico.

Langlevensrisico

De gemiddelde levensverwachting in Nederland stijgt al geruime tijd gestaag, de afgelopen paar jaar zelfs sneller dan in de voorgaande periode. Voor Progress betekent een toename van de levensverwachting dat pensioenen langer uitbetaald moeten worden. Vanuit het perspectief van Progress is de toename van de leeftijd die mensen gemiddeld bereiken dus een risico. Dit wordt het langlevensrisico genoemd. Het risico zit dan vooral in de onzekerheid over toekomstige ontwikkelingen. In onze pensioenvoorziening bouwen wij wel een opslag in. Per 31 december 2009 is deze opslag verhoogd van 2.9% naar 6,1%. Door deze verhoging wordt rekening gehouden met de meest recente toekomstverwachting, zoals gepubliceerd door het CBS (CBS 2008-2050).

Risicobeleid

(vervolg)

Voor Progress is naast de ontwikkeling die wordt waargenomen bij de gehele Nederlandse bevolking ook de ontwikkeling in de eigen Progress populatie van belang. Dit wordt de zogenaamde 'ervaringssterfte' genoemd. In ervaringssterfte komt tot uitdrukking hoe de sterftetekansen van de Progress deelnemers zich verhouden tot die van de Nederlandse bevolking. Deze ervaringssterfte wordt periodiek vastgesteld, waarbij sterftetekansen worden gewogen met de hoogte van de voorziening op deelnemerniveau.

Het Actuarieel Genootschap heeft aangekondigd in 2010 een herziene prognosetafel te publiceren. Naar aanleiding hiervan zal Progress het geheel van veronderstellingen opnieuw bezien.

Risico's met betrekking tot de beleggingen

Aan de beleggingskant hebben wij te maken met een complex aan risico's, waarvan prijs-, valuta- en renterisico's de belangrijkste zijn. Maar door de kredietcrisis zijn wij ook indringender naar onze krediet-, liquiditeits- en concentratierisico's gaan kijken.

Prijrsrisico's

Onze beleggingen worden regelmatig opnieuw gewaardeerd op basis van de actuele marktwaarde. Dat betekent dat schommelingen op de financiële markten een aanzienlijke invloed kunnen hebben op de marktwaarde van onze beleggingen in aandelen (publiek en privaat), hoogrenderende obligaties, obligaties van opkomende markten, onroerend goed en grondstoffen. Dit risico wordt ook wel prijsrisico genoemd. Uit berekeningen van het ALM-model blijkt bijvoorbeeld dat het prijsrisico zich met een kans van 2,5% kan voordoen, waardoor de waarde van de beursgenoteerde aandelen binnen een jaar tijd met zo'n 400 miljoen euro kan dalen.

Omdat zakelijke waarden over een langere periode naar verwachting meer rendement halen, accepteren wij deze korte termijn prijsrisico's. Wel trachten wij meer balans aan te brengen in de samenstelling van deze prijsrisico's. Hiertoe hebben wij de nadruk steeds meer verlegd van aandelenbeleggingen naar alternatieve beleggingscategorieën (private equity, hoogrenderende vastrentende beleggingen en commodities).

Rente- en inflatierisico

Zoals hierboven genoemd is de waarde van onze pensioenverplichtingen afhankelijk van de rente- en inflatieontwikkelingen. Aan de beleggingskant is er echter ook een directe

relatie tussen renteontwikkelingen en de obligatieportefeuille. Een daling van de rente leidt tot een stijging van de waarde van de obligatieportefeuille, maar ook tot een hogere waardering van de pensioenverplichtingen. Omdat niet alleen de omvang van de pensioenverplichtingen vele malen groter is dan onze obligatieportefeuille, maar ook de looptijd voor de pensioenverplichtingen aanzienlijk langer is, leidt een daling van de rente tot een verslechtering van de balanspositie. Dit risico wordt aangeduid als renterisico en kan worden uitgedrukt in de mate waarin de marktwaarde verandert als gevolg van een verandering van één basispunt (0,01%) van de rente of inflatie. Aan het einde van 2009 bedroeg de rentegevoeligheid van het fonds ongeveer 4,1 miljoen euro. Dit betekent dat bij een rentedaling van 0,01% Progress een verlies moet inboeken van 4,1 miljoen euro.

De inflatiegevoeligheid van Progress bedraagt 5,1 miljoen per verandering van één basispunt in de inflatieverwachting. Dit betekent bijvoorbeeld dat als de inflatieverwachting stijgt van 2,00% naar 2,01% Progress een verlies oploopt van 5,1 miljoen euro.

Per saldo streeft Progress op termijn naar een verdere vermindering van het netto renterisico. De term netto verwijst naar de rentegevoeligheid van de verplichtingen minus de rentegevoeligheid van de beleggingen. Naast de rentegevoelige fysieke obligatiebeleggingen worden daarvoor ook zogenaamde rentederivaten (swaps) ingezet. Met rentederivaten wordt extra rentegevoeligheid aan de beleggingskant gekocht om dichter bij de rentegevoeligheid van de verplichtingen te komen. Dergelijke contracten worden met grote financiële instellingen afgesloten.

Naast deze (nominale) rentederivaten maakt Progress ook gebruik van inflatieswaps. Zoals gesteld zijn de verplichtingen gevoelig voor de toekomstige ontwikkelingen van de (variabele) inflatie. Door nu contracten af te sluiten waarbij een variabele inflatie wordt ontvangen en een vaste inflatie wordt betaald, vermindert per saldo het inflatierisico.

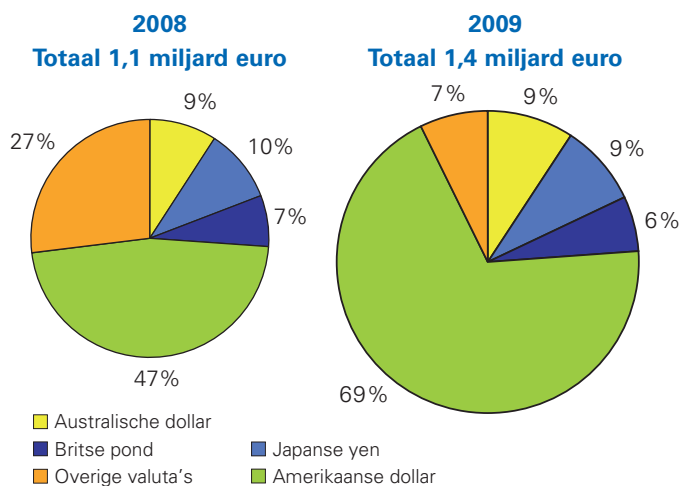
Per saldo wordt het surplus van Progress door het afsluiten van deze beide swapcontracten minder gevoelig voor schommelingen in de nominale rente en inflatie.

Risicobeleid (vervolg)

Valutarisico

De waarde van de beleggingen wordt daarnaast ook beïnvloed door ontwikkelingen in vreemde valuta. Onze pensioenverplichtingen worden berekend in euro's, maar een deel van de beleggingen is in vreemde valuta genoteerd (onder andere de Amerikaanse dollar, het Britse pond, de Australische dollar en de Japanse yen). Een daling van buitenlandse valuta leidt dan tot een daling van de marktwaarde van onze beleggingen in euro's. Gedurende 2009 hebben wij de belangrijkste vier valuta voor minimaal tachtig procent afgedekt en hiermee de invloed van tegenvallende valutaontwikkelingen voor een groot gedeelte uitgesloten.

Belegd vermogen in vreemde valuta

Kredietrisico (incl. tegenpartij risico)

Kredietrisico is het risico van (financiële) verliezen, die ontstaan zodra een partij niet aan haar (financiële) verplichtingen kan voldoen. Een gedeelte van dit risico is een gevolg van het onderbrengen van vermogen naar kredietobligaties (investment grade credits en hoogrenderende obligaties). Daarnaast sluit Progress derivatencontracten af met financiële instellingen vanwege de afdekking van valuta- en renterisico's.

Gedurende 2009 is de aandacht voor kredietrisico's verder aangescherpt. Monitoring van dit risico vindt plaats door regelmatig te bekijken met welke partijen wij zaken doen en het in kaart brengen van de risico's die hieraan zijn verbonden. Veel van de tegenpartijen zijn grote financiële instellingen, die gedurende 2008 aanzienlijk zijn getroffen door de kredietcrisis. Om het tegenpartijrisico zoveel mogelijk te beperken hebben wij zeer strikte afspraken gemaakt met betrekking tot onderpand. Zo hanteren wij bijvoorbeeld een dagelijkse berekening van de omvang van het onderpand en vindt

dagelijks afrekening plaats met onze tegenpartijen, waardoor het tegenpartijrisico nagenoeg wordt weggenomen.

Het kredietrisico op de vastrentende beleggingen lopen wij bewust, omdat er een extra rendement (de zogenaamde kredietrisico premie) tegenover staat. Belangrijk hierbij is wel dat een breed gespreide portefeuille wordt aangehouden zodat het fonds niet getroffen wordt door individuele tegenvallers. Hiertoe zijn maximale limieten per belegging/onderneming afgesproken.

Concentratierisico

Concentratierisico ontstaat wanneer de beleggingen over te weinig beleggingstitels worden verdeeld, waardoor het fonds gevoelig wordt voor een omvangrijke tegenvallende belegging. Door te spreiden over diverse externe en interne vermogensbeheerders en binnen de diverse mandaten een zekere mate van spreading te eisen, wordt concentratierisico zoveel mogelijk beperkt. Binnen de aandelenportefeuille bijvoorbeeld worden de beleggingen gespreid over een groot aantal bedrijven (eind 2009: circa 3.800 individuele aandelen).

Het grootste geconcentreerde prijsrisico dat Progress loopt is gerelateerd aan de beleggingen in olie, die een relatief omvangrijk deel van de commodity portefeuille uitmaken. Eind 2009 was Progress voor ongeveer 3,5% afhankelijk van de beleggingen in energie.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat wij te weinig financiële middelen hebben of kunnen verkrijgen om op korte termijn aan bepaalde verplichtingen te voldoen. Dit risico wordt beheerst door in de tactische uitvoering van het beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitspositie. In de vaststelling van het strategisch beleid is een minimale hoeveelheid aan beleggingen in liquide activa als een randvoorwaarde opgenomen. Als liquide activa worden aangemerkt: (beursverhandelde) aandelen, staatsobligaties en grondstoffen. Aan het eind van 2009 werd 67% van de beleggingen in deze categorieën aangehouden.

Modelrisico

Wanneer bepaalde beleggingen niet frequent verhandeld worden vindt er geen transparante koersvorming plaats. Om de marktwaarde van deze beleggingen toch vast te stellen worden vaak waarderingmodellen gehanteerd. Dit risico wordt enigszins gereduceerd door op frequente basis externe marktpartijen taxaties uit te laten voeren op deze beleggingen (bijvoorbeeld onroerend goed taxaties).

Risicobeleid

(vervolg)

Niet-financiële Risico's

Naast financiële risico's loopt het pensioenfonds ook niet-financiële risico's die het behalen van de doelstellingen kunnen belemmeren. Deze risico's kunnen uiteindelijk ook een financiële impact hebben. De voor Progress belangrijkste niet-financiële risico's zijn het omgevingsrisico, het integriteitsrisico, het uitbestedingsrisico en het operationele risico.

Omgevingsrisico

Politieke besluitvorming en de situatie op de financiële markten zijn maar een paar van de vele factoren die een rol spelen bij het bepalen van de strategische risico's. Deze omgevingsinvloeden kunnen de doelstellingen van het pensioenfonds in gevaar brengen. Het vertalen van deze invloeden naar de gevolgen voor het pensioenfonds draagt bij aan de identificatie van deze risico's. Een voorbeeld is de voorgestelde Europese richtlijn voor Alternative Investment Fund Managers, die het risico met zich meebrengt dat het aanbod van bijvoorbeeld indirect onroerend goed fondsen wordt belemmerd door wet- en regelgeving.

Integriteitsrisico

Dit risico kan worden benaderd vanuit persoonlijke integriteit, organisatorische integriteit, relationele integriteit en marktintegriteit. Elk van deze invalshoeken heeft zijn eigen risico's, regelingen en beheersmaatregelen.

Via een gedragscode beheersen wij het risico dat de integriteit en de reputatie van Progress negatief worden beïnvloed als gevolg van mogelijk niet integere, onethische gedragingen van de leden van de Raad van Bestuur, het managementteam en de medewerkers. Alle betrokkenen ondertekenen die code jaarlijks.

In 2009 is het pensioenfonds begonnen met een gestructureerde aanpak van alle mogelijke integriteitseisen vanuit wet- en regelgeving, gedragscodes, Unilever, enz. In 2010 wordt het bestaande integriteitsbeleid aangepast, zodat naleving efficiënt en overzichtelijk wordt.

Uitbestedingsrisico

Het uitbestedingsrisico heeft vooral betrekking op continuïteit, integriteit en kwaliteit van de betreffende dienstverlener. Deze risico's zijn onder controle gebracht door afspraken te maken en vast te leggen of in contracten of in een Service Level Agreement (SLA). Periodiek evalueren wij deze SLA's met de betreffende partij. Van bedrijven aan wie wij vermogensbeheer(diensten)

hebben uitbesteed, verlangen wij ook een Statement on Auditing Standards (SAS70 type 2 verklaring). De SAS70 verklaring geeft inzicht in de wijze en naleving van beheersing van operationele risico's. Wij evalueren jaarlijks de SAS70 verklaringen van de externe partijen en nemen waar nodig maatregelen. Wij verlangen van deze partijen dat zij een bevestigende verklaring van een onafhankelijke externe accountant opnemen.

Ook de Commissie Intern Toezicht (CIT) hecht hier veel waarde aan. Zo adviseert de CIT het bestuur om een grondige analyse te maken van de SAS 70 type 2 verklaringen en vast te stellen of de scope van de verklaringen de uitbestede activiteit nog steeds dekt.

Operationele risico's

De operationele risico's bestaan uit een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, het opstellen van onjuiste rapportages en fraude. Wij beheersen deze risico's door het stellen van kwaliteitseisen aan de eigen organisatie en aan organisaties die wij bij de uitvoering betrekken. Alle uitgevoerde bedrijfsprocessen lichten wij jaarlijks intern door. Waar nodig passen wij de administratieve organisatie en/of interne controle op onze bevindingen aan. Als extra controle op een correcte uitvoering van werkzaamheden hebben wij alle processen opnieuw beschreven. Door middel van steekproeven beoordelen wij elk proces en de hieraan verbonden werkzaamheden.

Deelnemersbeleid

In oktober 2009 besloot de Ondernemingskamer dat Progress correct had gehandeld bij het aanpassen van het Pensioenreglement 2007. De Deelnemersraad had eerder negatief geadviseerd over dit reglement omdat de passages over de aan pensioengerechtigden toe te kennen indexatie zouden leiden tot minder beleidsvrijheid van het bestuur. Volgens ons was de nieuwe tekst louter een gevolg van de nieuwe Pensioenwet, waaruit geen ander beleid zou volgen. Daarop begon de Deelnemersraad een procedure tegen Progress, die na bijna twee jaar door de Deelnemersraad werd verloren.

De rechter heeft vastgesteld dat de feitelijk toegekende pensioenverhogingen in de afgelopen tien jaar gebaseerd waren op de afgeleide Consumentenprijsindex. Het is daarom redelijk dat deze index als indexatiemaatstaf in het nieuwe pensioenreglement is opgenomen. Van een verslechtering in de indexatieregeling is geen sprake. De Deelnemersraad gaat niet in beroep tegen de uitspraak.

Verkiezingen Deelnemersraad

In november hebben wij verkiezingen gehouden voor een nieuwe Deelnemersraad, omdat de zittingstermijn van vier jaar voor de oude raad eind 2009 afliep. Op grond van de actuele verhouding tussen het aantal pensioengerechtigden en het aantal actieve deelnemers namen de pensioengerechtigden (nu 15) één zetel over van de actieve deelnemers (nu 5).

Alle pensioengerechtigden en deelnemers hebben wij via een actieve campagne uitgenodigd te gaan stemmen. De uitslag bracht geen grote wijziging teweeg in de zetelverdeling over de lijsten. Bij de pensioengerechtigden wist de Lijst Vereniging van Unilever Gepensioneerden dertien zetels te behalen, de Lijst FNV voor gepensioneerden behield de twee overige 'gepensioneerde' zetels. Van de vijf zetels voor de deelnemers gingen er drie naar de Lijst FNV; de andere twee zijn voor de Vrije Lijst. 22% van de gepensioneerden en 13% van de deelnemers brachten hun stem uit; daarmee was de opkomst iets lager dan bij de verkiezingen van de Deelnemersraad in 2005. De verkiezingen zijn goed verlopen. De nieuwe Deelnemersraad is in januari 2010 geïnstalleerd.

AOW naar 67 jaar

Het kabinet heeft besloten de AOW-leeftijd in twee stappen op te trekken van 65 naar 67 jaar. In 2020 gaat de AOW-leeftijd naar 66 jaar en in 2025 naar 67 jaar. Begin december is het wetsontwerp over deze verhoging ingediend bij de Tweede Kamer. In december 2009 zijn ook voorontwerpen van wet ingediend met begeleidende

maatregelen. Het zijn juist deze maatregelen die nog volop ter discussie staan. Het gaat dan vooral om welke beroepen er als 'zware beroepen' worden aangewezen. In dat geval moeten werknemers na dertig jaar van hun werkgevers een aanbod krijgen voor minder belastend werk. Zo niet, dan moet financiële compensatie van de betreffende werkgever ervoor zorgen dat de werknemer toch op 65 jaar met pensioen kan. Inmiddels is door de val van het kabinet dit wetsontwerp controversieel verklaard en zal het in een later stadium worden behandeld.

De consequenties voor Progress hangen af van het arbeidsvoorwaardenoverleg tussen Unilever en de vakbonden.

De aanpassingen van het fiscale kader in de tweede pijler zijn voorzien in 2020. Het kabinet nodigt sociale partners echter uit onderling afspraken te maken zodat een eerder ingangstijdstip mogelijk wordt. Uitgangspunt in het nieuwe fiscale kader is dat het mogelijk moet zijn tot 67 jaar een aanvullend pensioen op te bouwen dat dezelfde hoogte heeft als het aanvullend pensioen op de huidige AOW-leeftijd. Het maximale opbouwpercentage voor een middelloonpensioen wordt hierdoor verlaagd van 2,25% naar 2,15%.

Waardeoverdrachten tijdelijk stopgezet

In februari en maart 2009 lag onze nominale dekkingsgraad onder de 100%. Conform de Pensioenwet konden wij toen geen waardeoverdrachten - van Progress naar andere pensioenfondsen en andersom - afronden. Die afronding was door een onderdekking bij vele andere fondsen al eerder onmogelijk geworden.

Zowel inhoudelijk als procedureel rezen er vragen waarin wetgeving niet bleek te voorzien. Wij besloten om zoveel mogelijk de procedure van waardeoverdracht te vervolgen tót het moment van de daadwerkelijke waardeoverdracht. Hiermee wilden wij achterstanden en vertraging voor onze deelnemers voorkomen. Dat pakte goed uit toen in april onze dekkingsgraad (en die van andere fondsen) weer boven de 100% kwam. Inmiddels is er aanvullende wetgeving gekomen die beschrijft hoe te handelen bij een dekkingsgraad lager dan 100%.

Communicatie

In het communicatiebeleidsplan hebben wij vastgelegd hoe wij onze pensioengerechtigden en deelnemers van informatie willen voorzien. Kernwoorden hierbij zijn eenvoud, begrijpelijkheid en directe en proactieve communicatie; op die manier proberen wij het pensioenbewustzijn te verhogen. Die kernwoorden waren voor ons ook uitgangspunt bij de communicatie rondom de financiële crisis. In een Nieuwsspecial lichtten wij in januari 2009 uitgebreid

Deelnemersbeleid (vervolg)

toe waarom voor het eerst in onze geschiedenis indexatie voor onze pensioengerechtigden niet mogelijk bleek. De populaire versie van het Jaarverslag, het Jaarbericht, hebben wij vervolgens bewust eerder verstuurd dan in voorgaande jaren; in april hebben wij hierin de financiële resultaten over 2008 met andere relevante informatie aan onze gepensioneerden en deelnemers bekend gemaakt. Ook in augustus en december berichtten wij over onze financiële positie. Op de website geven wij voortaan ieder kwartaal de belangrijkste cijfers hieromtrent.

Jaarlijks stellen wij een actieplan op waarin wij een aantal nieuwe communicatieacties inplannen. In 2009 hebben wij onder meer de website vernieuwd. Deze is gebruikersvriendelijker en meer uitnodigend gemaakt. Ook houden wij meer rekening met externe doelgroepen zoals vermogensbeheerders. Verder hebben wij in 2009 alle actieve deelnemers met een mogelijk Anw-gat gewezen op de Aanvullende Anw-verzekering. Daarop besloot een aantal van hen alsnog deze verzekering af te sluiten.

Deze acties komen naast de bestaande communicatie zoals de nieuwsbrief (drie keer per jaar) en de pensioensprekuren. Van laatstgenoemde mogelijkheid maakten ook dit jaar zo'n 150 medewerkers gebruik. Op hun werklocatie stelden zij ons vragen over hun persoonlijke pensioensituatie, die wij naar tevredenheid konden beantwoorden.

De introductie van het indexatielabel wordt vanaf 2010 verplicht. Dit label laat zien hoe de indexatie zich naar verwachting de komende 15 jaar ontwikkelt ten opzichte van de prijsstijgingen. Hiermee moeten (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden meer helderheid krijgen over de verwachte indexatie. Samen met de verplicht gestelde teksten van de indexatiematrix nemen wij het label op in een apart indexatiedocument.

Vanwege het verschil in ons indexatiebeleid tussen Basis- en het Excedentpensioen zijn hiervoor zes varianten nodig, voor iedere categorie verzekerden twee. Wij vragen ons af of het beoogde doel van het indexatielabel hiermee wordt bereikt. Onze eerste ervaring is dat deelnemers het niet goed begrijpen.

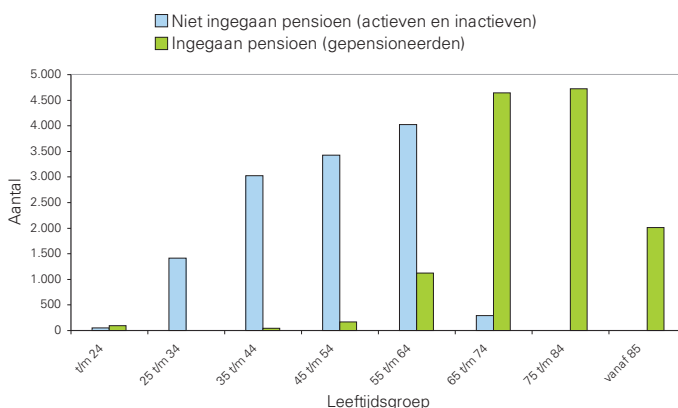
Deelnemersaantallen

Het totaal aantal deelnemers was eind 2009 gedaald naar 24.613. De daling vond voornamelijk plaats in de categorie actieven, mede vanwege reorganisaties bij Unilever Nederland.

Samenstelling van het deelnemersbestand

	Actieven	Inactieven	Gepensioneerden	Totaal
2009 Eindstand				
Totaal	3.621	8.512	12.480	24.613
Aantal mannen	2.292	5.586	6.836	14.714
Aantal vrouwen	1.329	2.926	5.644	9.899
Gemiddelde leeftijd (rekenkundig)				
Totaal	43,3	50,4	74,4	61,6
Mannen	45,0	52,1	73,4	61,1
Vrouwen	40,3	47,2	75,5	62,5

Deelnemers naar leeftijd

JAAARREKENING 2009

Balans per 31 december 2009

(bedragen in duizenden euro's)

		2009	2008
Na resultaatbestemming	Toelichting (vanaf pag. 33)		
Activa			
Beleggingen voor risico van het pensioenfonds			
Aandelen	1	1.716.953	1.319.127
Vastrentende waarden	2	1.129.066	806.927
Onroerend goed	3	238.721	580.360
Derivaten	4	49.601	22.620
Overige beleggingen	5	248.055	56.703
		<hr/>	<hr/>
Totaal belegd vermogen		3.382.396	2.785.737
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	6	29.087	30.810
Overige vorderingen en overlopende activa	7	17.829	3.684
Liquide middelen	8	290	961
		<hr/>	<hr/>
Totaal		3.429.602	2.821.192
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	9		
Stichtingskapitaal		5	5
Bestemmingsreserve		-	-
Overige reserves		521.450	13.954
Technische voorzieningen	10		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		2.719.189	2.762.326
Derivaten	4	19.257	-
Overige schulden en overlopende passiva	11	169.701	44.907
		<hr/>	<hr/>
Totaal		3.429.602	2.821.192

Staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

		2009	2008
		Toelichting	
		(vanaf pag. 40)	
Baten			
Beleggingsopbrengsten voor risico van het pensioenfonds			
Directe beleggingsopbrengsten	12	49.202	76.121
Indirecte beleggingsopbrengsten	13	546.280	(1.097.803)
Kosten van vermogensbeheer	14	(6.797)	(4.067)
		588.685	(1.025.749)
Totaal beleggingsopbrengsten			
Premiebijdragen	15	43.210	2.457
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	19	43.137	-
Overige baten	16	110	272
		675.142	(1.023.020)
Totaal baten			
Lasten			
Pensioenuitkeringen	17	(160.102)	(161.122)
Pensioenuitvoeringskosten	18	(3.430)	(3.063)
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	19	-	(360.492)
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen		(1.723)	(187)
Saldo overdrachten van rechten	20	(1.806)	(2.594)
Overige lasten	21	(585)	(192)
		(167.646)	(527.650)
Totaal lasten			
Saldo van baten en lasten		507.496	(1.550.670)
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Mutatie bestemmingsreserve		-	(26.853)
Mutatie overige reserves		507.496	(1.523.817)
		507.496	(1.550.670)
Totaal			

Actuariële en bedrijfstechnische analyse

(bedragen in duizenden euro's)

	2009	2008
Resultaat op interest		
Directe en indirecte beleggingsopbrengsten	588.685	(1.025.749)
Interesttoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	(67.741)	(108.530)
Mutatievoorziening i.v.m. wijziging rentetermijnstructuur	53.661	(396.716)
Subtotaal	574.605	(1.530.995)
Resultaat op toeslagverlening		
Indexatie premievrije en ingegane pensioenen	(8.586)	-
Resultaat op kosten		
Vrijval kostenopslag uit voorziening pensioenverplichtingen	3.271	3.295
In premie begrepen opslag voor directe kosten	159	-
Pensioenuitvoeringskosten	(3.430)	(3.063)
Subtotaal	0	232
Resultaat op premie		
Ontvangen doorsneepremie	43.051	2.457
Pensioenopbouw en risicopremies ¹⁾	(28.986)	(20.932)
Backservice actieve deelnemers 2002-regeling	(256)	(3.342)
Indexatie actieve deelnemers 2007-regeling	0	(10.199)
Subtotaal	13.809	(32.016)
Vermeerdering VPV door bijzondere oorzaken		
Opslag voor overgang naar nieuwe overlevingstafels	(82.011)	-
Resultaat op verzekeringstechnische grondslagen	7.136	9.896
Overige resultaten	2.543	2.213
Totaal	507.496	(1.550.670)

¹⁾ opslagen voor overlijden in actieve dienst en arbeidsongeschikt worden in actieve dienst

Kasstroomoverzicht

(bedragen in duizenden euro's)

	2009	2008
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen		
Aandelen	472.861	572.087
Vastrentende waarden	119.733	596.627
Onroerend goed	261.069	6.727
Overige beleggingen	1.380	2.562
Subtotaal	855.043	1.178.003
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	48.230	76.536
Aankopen beleggingen		
Aandelen	(396.479)	(641.126)
Vastrentende waarden	(307.620)	(296.411)
Onroerend goed	(26.715)	(14.437)
Overige beleggingen	(200.717)	(15.931)
Subtotaal	(931.531)	(967.905)
Derivaten	66.061	(150.342)
Betaalde kosten van vermogensbeheer	(6.093)	(3.901)
Saldo collateral	34.580	32.950
Diversen (mutatie werkkapitaal)	(43.663)	1.203
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	22.627	166.544
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	43.235	2.566
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	1.494	2.485
Betaalde pensioenuitkeringen	(163.500)	(164.523)
Betaald in verband met overdracht van rechten	(3.300)	(5.079)
Betaalde kosten van pensioenuitvoering	(3.507)	(3.036)
Ontvangen uitkeringen van herverekeraars	3.451	3.420
Vooruitontvangen premies 2010/2011 Unilever Nederland	100.000	-
Diversen	(1.171)	(1.559)
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	(23.298)	(165.726)
Mutatie liquide middelen	(671)	818
Liquide middelen per 1 januari	961	143
Liquide middelen per 31 december	290	961
Mutatie liquide middelen	(671)	818

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Grondslagen voor waardering

Algemeen

Alle beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Voor zover niet anders vermeld vindt waardering van activa en passiva plaats tegen verkrijgingsprijs.

In 2008 is conform de Richtlijn van de Raad voor de Jaarverslaggeving, nummer 610, de presentatie van de balans, staat van baten en lasten en kasstroomoverzicht aangepast. In de balans is een splitsing gemaakt tussen beleggingen voor risico van het fonds en voor risico van deelnemers en de beleggingen zijn geherrubriceerd. In de staat van baten en lasten is een primaire splitsing opgenomen in baten en lasten (geen salderingen meer). Het kasstroomoverzicht is nu gesplitst in kasstroom uit beleggingsactiviteiten en kasstroom uit pensioenactiviteiten. Hierop zijn in 2009 geen wijzigingen aangebracht en wij volgen hiermee Titel 9 Boek 2 BW, met inachtneming van het bepaalde in artikel 146 van de Pensioenwet.

Aandelen

Aandelen zijn opgenomen tegen actuele waarde. De vaststelling van deze actuele waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen (close rates) aan de diverse beurzen op balansdatum. De verantwoording van waardemutaties van de actuele waarde vindt plaats bij de indirecte beleggingsopbrengsten.

Vastrentende waarden

Voor vastrentende waarden geldt het volgende:

- Obligaties (staats- en bedrijvenobligaties) zijn gewaardeerd tegen actuele waarde plus de lopende rente. De vaststelling van deze actuele waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen (mid/bid) aan de diverse beurzen op balansdatum.
- Emerging markets debt en high yield zijn opgenomen tegen actuele waarde. De vaststelling van deze actuele waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum.
- Leningen op schuldbekentenis zijn opgenomen tegen actuele waarde inclusief de lopende rente. Bij de bepaling van deze waarde wordt rekening gehouden met de actuele marktrente, de resterende looptijd, het aflossingspatroon en het risico van vervroegde aflossing.

De verantwoording van waardemutaties van de actuele waarde vindt plaats bij de indirecte beleggingsopbrengsten.

Onroerend goed (direct)

Direct onroerend goed wordt gewaardeerd tegen actuele waarde zijnde de taxatiewaarde op balansdatum, met uitzondering van het direct onroerend goed, dat per balansdatum is verkocht, maar nog niet aan de koper is geleverd. Dit onroerend goed wordt gewaardeerd tegen de overeengekomen verkoopprijs. De taxatiewaarde van de woningen betreft de waarde bij complexgewijze verkoop aan derden in verhuurde staat. De taxatiewaarde van het overige onroerend goed is gewaardeerd op basis van de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen. Hierbij wordt rekening gehouden met een discontovoet (4,4%, vóór risico-opslagen) die is afgeleid van de vastgestelde rendementseisen en een aantal factoren zoals leegstand, inflatie, huurindexering en belastingen. Eind 2009 is de restant portefeuille door onafhankelijk beëdigde taxateurs gewaardeerd.

De verantwoording van waardemutaties van de actuele waarde vindt plaats bij de indirecte beleggingsopbrengsten.

Onroerend goed (indirect)

Indirect onroerend goed wordt gewaardeerd tegen actuele waarde. Beursgenoteerd indirect onroerend goed wordt gewaardeerd op basis van de officiële slotnoteringen (close rates) aan de diverse beurzen op balansdatum.

Niet-beursgenoteerde onroerendgoedbeleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. De actuele waarde is de intrinsieke waarde op basis van een best guess opgave van de externe managers. De waardering is op basis van de laatste rapportage (per eind september), verhoogd met de investeringen, en verlaagd met de desinvesteringen in het 4e kwartaal. Per jaareinde worden de externe managers gevraagd een inschatting (best guess) te geven inzake de ontwikkeling van het fonds in het 4e kwartaal. Alleen lagere inschattingen worden in de waardering opgenomen (voorzichtigheidsprincipe).

De verantwoording van waardemutaties van de actuele waarde vindt plaats bij de indirecte beleggingsopbrengsten.

Derivaten

De stichting kan in het kader van het vermogensbeheer en risicoreductie gebruik maken van derivaten zoals optie- en termijncontracten op aandelen en valuta's, om risico's af te dekken of koersen te fixeren in verband met voorgenomen aan- of verkooptransacties en van rente- en inflatiederivaten. Tot de opbrengst van aandelen wordt gerekend de premie van de opties waarvan de optietermijn is verlopen en die niet zijn geëffectueerd. Indien deze wel zijn geëffectueerd wordt de premie geteld bij dan wel in mindering gebracht op

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling (vervolg)

de verkoopprijs of de aankoopprijs van de onderliggende aandelen. De valutatermijncontracten worden gewaardeerd tegen de actuele waarde per balansdatum. Voor de valutatermijncontracten is dit de forwardkoers van alle afzonderlijke afgesloten valutatermijncontracten. De rente- en inflatieswaps worden gewaardeerd tegen de in de markt geldende swaprentecurve en break-even inflatieswapcurve, waarbij gebruik wordt gemaakt van gevalideerde waarderingmodellen.

Commodities worden gewaardeerd tegen actuele waarde. De vaststelling van deze actuele waarde geschiedt op basis van de officiële indices van de diverse beurzen op balansdatum.

Bij een negatieve waarde worden de derivaten opgenomen onder de passiva.

Overige beleggingen

Hieronder vallen niet-beursgenoteerde participaties in private equity en de op korte termijn belegde middelen.

Private equity beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. De actuele waarde is de intrinsieke waarde op basis van een best guess opgave van de private equity managers. De waardering is op basis van de laatste rapportage (per eind september), verhoogd met de investeringen, en verlaagd met de desinvesteringen in het 4e kwartaal. Per jaareinde worden de private equity managers gevraagd een inschatting (best guess) te geven inzake de ontwikkeling van het fonds in het 4e kwartaal. Alleen lagere inschattingen worden in de waardering opgenomen (voorzichtigheidsprincipe).

De verantwoording van waardemutaties van de actuele waarde vindt plaats bij de indirecte beleggingsopbrengsten.

De op korte termijn belegde middelen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Het herverzekeringsdeel van de technische voorziening wordt gewaardeerd op de actuariële bepaalde contante waarde van de herverzekerde aanspraken. Deze herverzekerde aanspraken worden berekend conform de grondslagen van de voorziening pensioenverplichtingen. Het fonds loopt hierbij geen beleggings- en actuariële risico's anders dan tegenpartijrisico. In 2009 heeft zich dit niet voorgedaan.

Overige vorderingen en overlopende activa

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs, eventueel verminderd met de noodzakelijk geachte voorzieningen.

Stichtingskapitaal en reserves

Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve wordt gevormd door het aanwezige fondsvermogen voor zover dat uitgaat boven een reële dekkingsgraad van 130%.

Overige reserves

De overige reserves worden salderend bepaald en zijn het restant tussen het fondsvermogen en overige activa enerzijds, en de voorziening pensioenverplichtingen, de bestemmingsreserve en overige passiva anderzijds.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Voor de actieve deelnemers aan het pensioenreglement 2002 is de voorziening pensioenverplichtingen gelijk aan de contante waarde van de opgebouwde pensioenaanspraken. Voor de actieve deelnemers aan het pensioenreglement 2007 is de voorziening pensioenverplichtingen gelijk aan de contante waarde van de opgebouwde pensioenaanspraken. Omdat de Collectieve Arbeidsovereenkomst (hierna: CAO) per 1 maart 2009 is afgelopen en in de periode daarna nog geen nieuwe CAO is afgesloten, zijn de salarissen van deelnemers vallende onder Pensioenreglement 2002 niet verhoogd per 1 januari 2010 en is er per 1 januari 2010 geen rekening gehouden met de onvoorwaardelijke indexatie in de basisregeling. In de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen is geen rekening gehouden met (on)voorwaardelijke indexaties tijdens de actieve diensttijd na 1 januari 2010.

Voor de deelnemers, voor wie de deelneming aan Progress in het kader van een sociale begeleidingsregeling wordt voortgezet (regelaars en arbeidsongeschikten), is de voorziening pensioenverplichtingen gelijk aan de contante waarde van de bereikbare pensioenaanspraken.

De voorziening pensioenverplichtingen voor de niet-actieve deelnemers (gewezen deelnemers met aanspraken op uitgesteld pensioen en gepensioneerden) is gelijk aan de contante waarde van de toegekende aanspraken op pensioen. Per 1 januari 2010 zijn de rechten van de pensioengerechtigden en slapers verhoogd met 0,4%. De rechten van de pensioengerechtigden en slapers in de excedentregeling van Pensioenreglement 2007 zijn verhoogd met 0,09%. In de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen is geen rekening gehouden met de in het pensioenreglement opgenomen voorwaardelijke indexaties na 1 januari 2010. Voor inactieve deelnemers is geen sprake van onvoorwaardelijke indexaties. Zie voor een verdere toelichting bijlage 2 en 3.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling (vervolg)

De voorziening pensioenverplichtingen is verder berekend met inachtneming van de volgende grondslagen en veronderstellingen:

Rekenrente

De per 31 december 2009 van toepassing zijnde rentetermijnstructuur zoals die door DNB wordt gepubliceerd (2009: 3,9%; 2008: 3,6%).

Overlevingstafels

Mannen: volgens de overlevingstafel GBM 2000-2005 met vier jaar leeftijdsterugstelling.

Vrouwen: volgens de overlevingstafel GBV 2000-2005 met twee jaar leeftijdsterugstelling.

In verband met de recentelijk geconstateerde toename van de levensverwachting is de opslag voor toekomstige sterfteontwikkeling verhoogd van 2,9% naar 6,1%.

Gezinssamenstelling

Voor niet-pensioengerechtigden is een partnerfrequentie van 100% aangenomen, die na de 65-jarige leeftijd afloopt volgens de sterftegrondslagen voor de medeverzekerde partner. Voor pensioengerechtigden is uitgegaan van de werkelijke burgerlijke staat.

Kosten

Aangenomen is dat de kosten van de pensioenadministratie kunnen worden gedekt uit een opslag van 2% op de uitgekeerde pensioenen.

Overige schulden en overlopende passiva

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs.

Omrekening vreemde valuta

Transacties die in vreemde valuta gedurende het boekjaar zijn afgesloten, zijn omgerekend tegen de werkelijk verrekende valutakoersen. Activa en passiva in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de valutakoersen per balansdatum.

Voor de belangrijkste vreemde valuta's luiden deze:

	2009	2008
1 Euro = Amerikaanse dollar	1.4348	1.39010
1 Euro = 100 Japanse yen	1.3357	1.26010
1 Euro = Britse pond	0.88845	0.96685

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan:

- de netto-exploitatieopbrengsten uit onroerend goed;
- interest;
- dividend;
- soortgelijke opbrengsten.

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Deze zijn inclusief transactiekosten.

Premiebijdragen

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Saldo overdracht van rechten

De post Saldo overdracht van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit beleggingsactiviteiten en kasstromen uit pensioenactiviteiten.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

2009

2008

Algemeen

Van het belegd vermogen van ruim 3,3 miljard euro is ongeveer 77% beursgenoteerd, en ongeveer 23% niet-beursgenoteerd. Deze laatste betreft voornamelijk onroerend goed, private equity en een deel van de vastrentendewaardenportefeuille; de waardering en gehanteerde modellen worden in de waarderingsgrondslagen en in de toelichting bij de betreffende categorie uiteengezet.

1 Aandelen

Balanswaarde per 1 januari	1.319.127	2.152.643
Aankopen	396.479	641.126
Verkopen	(472.861)	(572.087)
Waardemutaties	474.208	(902.555)
	<hr/>	<hr/>
Balanswaarde per 31 december	1.716.953	1.319.127

		2009		2008
Specificatie naar regio	%	Bedrag	%	Bedrag
Europa ex Verenigd Koninkrijk	32,5	558.532	30,0	396.255
Verenigd Koninkrijk	4,7	80.667	5,5	71.761
Noord-Amerika	25,0	429.324	26,5	349.235
Japan	13,5	232.720	16,0	210.619
Pacific Rim exclusief Japan	7,5	126.109	7,3	96.822
Emerging markets	16,8	289.601	14,7	194.435
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	100,0	1.716.953	100,0	1.319.127

	%	Bedrag	%	Bedrag
Specificatie naar sector				
Energie	8,0	137.762	7,6	100.451
Materialen	6,7	115.407	6,9	91.250
Industrie	11,7	198.652	12,9	170.311
Consumenten: Auto/Media e.d.	18,9	325.235	14,2	186.846
Consumenten: Voeding/Drank	7,0	120.726	8,5	111.948
Gezondheid	9,8	168.769	11,5	151.735
Financiële instellingen	18,3	313.414	18,9	249.193
Informatietechnologie	11,0	188.012	9,7	128.288
Telecommunicatie	4,8	83.255	5,5	71.855
Nutsbedrijven	3,8	65.721	4,3	57.250
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	100,0	1.716.953	100,0	1.319.127

Met ingang van september 2009 is het uitlenen van effecten weer hervat. Per eind 2009 is een bedrag van 458 miljoen euro (actuele waarde) door het fonds uitgeleend. Ter dekking van het uit deze uitlening voortvloeiende risico van niet-teruglevering zijn voor 483 miljoen euro (actuele waarde) aan zekerheden verkregen.

Per 31 december 2009 is niet direct belegd in aandelen Unilever NV en Unilever Plc.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

	2009		2008	
2 Vastrentende waarden				
Balanswaarde per 1 januari		806.927		1.150.880
Aankopen		307.620		296.410
Verkopen		(119.733)		(596.627)
Waardemutaties		134.252		(43.736)
		<hr/>		<hr/>
Balanswaarde per 31 december		1.129.066		806.927
Specificatie naar soort	%	Bedrag	%	Bedrag
Obligaties en preferente aandelen (niet winstdelend)	97,1	1.096.213	98,6	795.264
Leningen op schuldbekentenis	2,9	32.853	1,4	11.663
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	100,0	1.129.066	100,0	806.927
Portefeuilleverdeling	%	Bedrag	%	Bedrag
Europese staatsobligaties	29,7	335.732	20,0	161.643
Bedrijfsobligaties	32,8	370.197	44,4	357.931
Hoogrenderende obligaties	37,5	423.137	35,6	287.353
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	100,0	1.129.066	100,0	806.927
Duration (gemiddeld in jaren)				
Vastrentende waarden		5,7		6,5
3 Onroerend goed				
Balanswaarde per 1 januari		580.360		586.762
Aankopen/investeringen		26.636		14.233
Verkopen/desinvesteringen		(261.069)		(6.727)
Waardemutaties		(107.206)		(13.908)
		<hr/>		<hr/>
Balanswaarde per 31 december		238.721		580.360
Specificatie naar soort	%	Bedrag	%	Bedrag
Direct onroerend goed				
Woningen	46,1	110.053	69,0	400.700
Winkels	42,0	100.157	23,9	138.585
Overige	1,3	3.136	7,1	41.075
Indirect onroerend goed	10,6	25.375	-	-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	100,0	238.721	100,0	580.360

De gehele onroerendgoedportefeuille betreft Nederlands direct en indirect onroerend goed in euro's.

Direct onroerend goed wordt gewaardeerd tegen actuele waarde zijnde de taxatiewaarde op balansdatum, met uitzondering van het direct onroerend goed, dat per balansdatum is verkocht, maar nog niet aan de koper is geleverd. Dit onroerend goed wordt gewaardeerd tegen de overeengekomen verkoopprijs. De taxatiewaarde van de woningen betreft de waarde bij complexgewijze verkoop aan

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

derden in verhuurde staat. De taxatiewaarde van het overige onroerend goed is gewaardeerd op basis van de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen. Hierbij wordt rekening gehouden met een discontovoet (4,4%, vóór risico-opslagen) die is afgeleid van de vastgestelde rendementseisen en een aantal factoren zoals leegstand, inflatie, huurindexering en belastingen. Eind 2009 is de restant portefeuille door onafhankelijk beëdigde taxateurs gewaardeerd.

Indirect onroerend goed wordt gewaardeerd tegen actuele waarde. Beursgenoteerd indirect onroerend goed wordt gewaardeerd op basis van de officiële slotnoteringen (close rates) aan de diverse beurzen op balansdatum.

Niet-beursgenoteerd onroerend goed beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. De actuele waarde is de intrinsieke waarde op basis van een best guess opgave van de externe managers. De waardering is op basis van de laatste rapportage (per eind september), verhoogd met de investeringen, en verlaagd met de desinvesteringen in het 4e kwartaal. Per jaareinde worden de externe managers gevraagd een inschatting (best guess) te geven inzake de ontwikkeling van het fonds in het 4e kwartaal. Alleen lagere inschattingen worden in de waardering opgenomen (voorzichtigheidsprincipe).

4 Derivaten

De stichting kan in het kader van het vermogensbeheer en risicoreductie gebruik maken van derivaten zoals optie- en termijncontracten op aandelen en valuta's, om risico's af te dekken of koersen te fixeren in verband met voorgenomen aan- of verkooptransacties en van rente- en inflatiederivaten. Tot de opbrengst van aandelen wordt gerekend de premie van de opties waarvan de optietermijn is verlopen en die niet zijn geëffectueerd. Indien deze wel zijn geëffectueerd wordt de premie geteld bij dan wel in mindering gebracht op de verkoopprijs of de aankoopprijs van de onderliggende aandelen.

Rente- en inflatieswaps

In 2008 is gestart met het afsluiten van rente- en inflatieswapcontracten. De totale nominale waarde van de afgesloten renteswaps bedraagt 914 miljoen euro en hiermee is ongeveer 25% van de rentemismatch (rentegevoeligheid van het fonds) afgedekt.

De totale nominale waarde van de afgesloten inflatieswaps bedraagt 322 miljoen euro en hiermee is ongeveer 10% van de benodigde inflatiebehoefte afgedekt. Ultimo 2009 was de totale actuele waarde van deze derivaten 39,0 miljoen euro.

Euro x 1.000	2009		2008	
	Nominale waarde	Marktwaarde	Nominale waarde	Marktwaarde
Renteswaps	914,000	12,536	149,000	33
Inflatieswaps	322,000	26,474	93,000	4,435
Totaal	1,236,000	39,010	242,000	4,468

De rente- en inflatieswaps worden gewaardeerd tegen de in de markt geldende swaprentecurve en break-even inflatieswapcurve, waarbij gebruik wordt gemaakt van gevalideerde waarderingmodellen.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

2009

2008

Valutatermijncontracten

Ultimo 2009 zijn de obligaties in Amerikaanse dollars en de aandelen in Britse ponden afgedekt alsmede 80% van de strategische marktwaarde van de aandelen in Amerikaanse dollars, Japanse yen en Australische dollars. Het ongerealiseerd resultaat op balansdatum is in totaal (19,3) miljoen euro, waarvan obligaties (9,2) miljoen euro en aandelen (10,1) miljoen euro.

	Valuta soort	Exposure	Totaal afgedekt (contractpositie)	Gemiddelde forwardkoers per 31.12.2009
Obligaties	USD	600 mln	597 mln	1,4347
Aandelen	USD	580 mln	467 mln	1,4347
Aandelen	JPY	32.300 mln	25.000 mln	1,3351
Aandelen	AUD	117 mln	94 mln	1,6042
Aandelen	GBP	73 mln	73 mln	0,8886

De valutatermijncontracten worden gewaardeerd tegen de actuele waarde per balansdatum. Voor de valutatermijncontracten is dit de forwardkoers van alle afzonderlijke afgesloten valutatermijncontracten.

Commodities

In 2008 is gestart met het afsluiten van een commodity total return swap. De totale nominale waarde van deze afgesloten swap bedraagt eind 2009 232 miljoen Amerikaanse dollars. De totale actuele waarde per ultimo 2009 van deze derivaten is 11 miljoen euro.

	2009		2008	
	Nominale waarde USD x 1.000	Markt- waarde EUR x 1.000	Nominale waarde USD x 1.000	Markt- waarde EUR x 1.000
Commodities	231,822	10,591	51,476	410
Totaal	231,822	10,591	51,476	410

Commodities worden gewaardeerd tegen actuele waarde. De vaststelling van deze actuele waarde geschiedt op basis van de officiële indices van de diverse beurzen op balansdatum.

5 Overige beleggingen

Onder overige beleggingen vallen beleggingen in private equity en op korte termijn belegde middelen.

Private Equity

Balanswaarde per 1 januari	49.103	35.063
Aankopen	13.517	15.930
Verkopen	(1.380)	(562)
Waardemutaties	(7.985)	(1.328)
Balanswaarde per 31 december	53.255	49.103

Private equity beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. De actuele waarde is de intrinsieke waarde op basis van een best guess opgave van de private equity managers. De waardering is op basis van de laatste rapportage (per eind september), verhoogd met de investeringen, en verlaagd met de desinvesteringen in het 4e kwartaal. Per jaareinde worden de private equity managers

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

2009

2008

gevraagd een inschatting (best guess) te geven inzake de ontwikkeling van het fonds in het 4e kwartaal. Alleen lagere inschattingen worden in de waardering opgenomen (voorzichtigheidsprincipe).

Op korte termijn belegde middelen

Dit betreft voornamelijk middelen die op een termijn van ongeveer een maand of minder zijn uitgezet.

194.800 7.600

De op korte termijn belegde middelen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs.

De stichting heeft bij verschillende partijen de beschikking over diverse faciliteiten op de geldmarkt.

6 Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Stand per 1 januari	30.810	30.997
Uitkering herverzekering	(3.451)	(3.420)
Resultaat op herverzekering	1.728	3.233
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	29.087	30.810

7 Overige vorderingen en overlopende activa

Terug te vorderen belastingen	531	330
Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering	400	400
Te ontvangen huren	324	112
Afgegeven zekerheden commodities (collateral)	-	2.588
Afgegeven zekerheden valutatermijncontracten (collateral)	16.144	-
Overige vorderingen	430	254
	<hr/>	<hr/>
Totaal	17.829	3.684

8 Liquide middelen

De stichting heeft kredietfaciliteiten tot een bedrag van 45 miljoen euro ter afdekking van een eventueel tijdelijk tekort op de lopende rekening.

9 Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal	5	5
Bestemmingsreserve	-	-
Overige reserves	521.450	13.954
	<hr/>	<hr/>
Totaal	521.455	13.959

Het in maart 2009 ingediende, door DNB goedgekeurde, herstelplan was nodig omdat de nominale dekkingsgraad eind 2008 101% bedroeg. In het plan werd een korte termijn herstel - een dekkingsgraad van ten minste 104% - voorzien binnen een jaar en een lange termijn herstel - een dekkingsgraad van ten minste 124% - binnen zes jaar. Een belangrijke bijdrage aan het herstel wordt verwacht van beleggingsrendementen en aanvullende premies. Het herstel van de dekkingsgraad gedurende 2009 werd vooral gedragen door het behaalde beleggingsrendement van 22,4%. De wijzigingen in de rentetermijnstructuur, die van invloed is op het berekenen van de pensioenvoorziening, hadden een zeer beperkt effect. In 2009 is het vereiste eigen vermogen (VEV) gedaald van 125% naar 124%, vooral als gevolg van het verder afdekken van de renterisico's.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

Solvabiliteit in % van voorziening pensioenverplichtingen

	2009	2008
Minimaal vereist eigen vermogen	4% = 109 miljoen euro	5% = 138 miljoen euro
Vereist eigen vermogen	24% = 654 miljoen euro	25% = 714 miljoen euro
Aanwezig eigen vermogen	19% = 521 miljoen euro	0,5% = 14 miljoen euro

Dekkingsgraad

De nominale dekkingsgraad wordt berekend door het totale fondsvermogen te delen door de voorziening pensioenverplichtingen. De reële dekkingsgraad wordt berekend door het fondsvermogen te delen door de reële voorziening pensioenverplichtingen. De reële voorziening pensioenverplichtingen wordt op dezelfde grondslagen vastgesteld als de nominale voorziening pensioenverplichtingen met dien verstande dat rekening wordt gehouden met toekomstige indexaties op basis van de verwachte prijsinflatie.

	2009	2008
Nominale dekkingsgraad	119%	101%
Reële dekkingsgraad	92%	75%

10 Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Voorziening pensioenverplichtingen	2.690.102	2.731.516
Voorziening pensioenverplichtingen herverzekerd	29.087	30.810
Totaal	2.719.189	2.762.326

Als de rente met 1%-punt stijgt, neemt de waarde van de pensioenverplichtingen met ongeveer 11% af.

Als de rente met 1%-punt daalt, neemt de waarde van de pensioenverplichtingen met ongeveer 14% toe.

Voorziening pensioenverplichtingen naar soort deelnemer

Actieve deelnemers	496.881	583.614
Gewezen deelnemers	379.738	356.220
Pensioengerechtigden	1.842.570	1.822.492
Totaal	2.719.189	2.762.326

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

	Actieve Deelnemers	Gewezen Deelnemers	Pensioen- trekkenden
Mutaties alle categorieën in aantallen			
Stand per 1 januari	3.921	8.605	12.428
Nieuwe toetredingen	226	-	-
Herintredingen	-	-	-
Uittreding met premievrije aanspraken	(417)	417	-
Waardeoverdracht	-	(96)	-
Ingang pensioen	(120)	(348)	722
Overlijden	(8)	(45)	(614)
Afkoop	-	(19)	(57)
Andere oorzaken	19	(2)	1
Stand per 31 december	3.621	8.512	12.480

Nadere onderbouwing van de mutatie in de voorziening pensioenverplichtingen: zie 19 (toelichting op staat van baten en lasten).

	2009	2008
11 Overige schulden en overlopende passiva		
Nog te betalen en vooruitontvangen bedragen		
Beleggingen	436	460
Commodities	10.591	410
Investeringen onroerend goed	-	79
Zekerheden rente-/inflatieswaps (collateral)	41.131	5.340
Zekerheden valutatermijncontracten (collateral)	-	30.198
Zekerheden commodities (collateral)	9.593	-
Belastingen	4.576	4.654
Unilever Nederland B.V.		
Vooruitontvangen premies 2010/2011	100.000	-
Diversen	(441)	339
Overige schulden	3.815	3.427
	169.701	44.907

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Per eind 2009 zijn er geen niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen.

Toelichting op staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

	2009	2008
12 Directe beleggingsopbrengsten		
Aandelen		
Dividend	11.975	19.718
Vastrentende waarden		
Interest	24.878	33.833
Onroerend goed		
Bruto opbrengsten	22.682	29.537
Vaste kosten	(859)	(1.129)
Variabele kosten	(5.504)	(599)
Onderhoudskosten	(4.737)	(6.552)
Subtotaal onroerend goed	11.582	21.257
Overige beleggingen		
Private equity		
Dividend	424	459
Op korte termijn belegde middelen		
Interest	343	854
Subtotaal overige beleggingen	767	1.313
Totaal directe beleggingsopbrengsten	49.202	76.121
13 Indirecte beleggingsopbrengsten		
Waardemutaties:		
Aandelen	474.208	(902.555)
Vastrentende waarden	134.252	(43.736)
Onroerend goed	(107.206)	(13.908)
Derivaten		
Interest- en inflatieswaps	31.950	4.468
Valutatermijncontracten	17.219	(93.546)
Commodities	10.429	(47.198)
Futures	(6.587)	-
Overige beleggingen		
Private Equity	(7.985)	(1.328)
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	546.280	(1.097.803)

Toelichting op staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

	2009	2008
14 Kosten van vermogensbeheer		
Aandelen	(2.644)	(2.300)
Vastrentende waarden	(1.727)	(1.401)
Onroerend goed	(1.923)	(228)
Derivaten	(217)	(72)
Overige beleggingen	(286)	(66)
Totaal kosten vermogensbeheer	(6.797)	(4.067)
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico v.h. pensioenfonds	588.685	(1.025.749)
15 Premiebijdragen		
Werkgeverspremies	41.476	889
Deelnemersbijdragen	1.112	882
Premies aanvullende Anw-verzekering	424	454
Premies aanvullende verzekeringen voor SpaarJaren en PlusPensioen	11	146
Premies vrijwillige AOW-verzekering	(38)	(45)
Fonds Voorheffing Pensioenverzekering	225	131
	43.210	2.457
Premie in miljoenen euro's		
Totale kostendekkende premie	36,7	44,5
Totale feitelijke premie	43,2	2,5
De kostendekkende premie geeft de waarde van de pensioenaangroei in 2009 weer en de daarbij behorende solvabiliteitsmarge (24%). Deze premie is vastgesteld op basis van de primo 2009 geldende rentetermijnstructuur. Voor nadere toelichting, zie overige gegevens onder uitvoeringsovereenkomst.		
16 Overige baten		
Interest	83	248
Overige	27	24
	110	272

Toelichting op staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

	2009	2008	
17 Pensioenuitkeringen			
Ouderdomspensioen	(122.886)	(123.532)	
Partnerpensioen	(35.876)	(36.305)	
Wezenpensioen	(203)	(194)	
Subtotaal	(158.965)	(160.031)	
Individuele vervroegde uittredingen	(1.137)	(1.091)	
Totaal pensioenuitkeringen (netto)	(160.102)	(161.122)	
Onderverdeling pensioenuitkeringen			
Ouderdomspensioen	(125.817)	(126.384)	
Partnerpensioen	(35.846)	(36.331)	
Wezenpensioen	(203)	(194)	
Anw-verzekering	(550)	(542)	
Individuele vervroegde uittredingen	(1.137)	(1.091)	
Totaal pensioenuitkeringen (bruto)	(163.553)	(164.542)	
Opbrengsten uit hoofde van herverzekeringen:			
Ouderdomspensioen	2.931	2.852	
Partnerpensioen	520	568	
	3.451	3.420	
Totaal pensioenuitkeringen (netto)	(160.102)	(161.122)	
Mutaties pensioengerechtigden in aantallen			
	Ouderdoms- pensioen	Partner- pensioen	Overige
Stand per 1 januari	7.998	4.347	83
Ingang pensioen	468	247	7
Overlijden	(362)	(252)	-
Afkoop	(34)	(23)	-
Andere oorzaken	1	(1)	1
Stand per 31 december	8.071	4.318	91

Toelichting op staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

	2009	2008
18 Pensioenuitvoeringskosten		
Salarissen en sociale lasten	4.163 ¹⁾	2.721
Automatiseringskosten	1.062	1.284
Aandeel in de kosten dienstafdelingen Unilever Nederland	843	859
Kosten huisvesting	264	301
Adviseurskosten	1.293 ²⁾	860
Accountantskosten	99	140
Reis- en verblijfkosten	377	326
Kosten extern vermogensbeheer	1.619	1.925
Overige kosten	507	(1.286) ³⁾
	<hr/>	<hr/>
Subtotaal	10.227	7.130
Vermogensbeheer	(6.797)	(4.067)
	<hr/>	<hr/>
Totaal	3.430	3.063
19 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		
Stand per 1 januari	2.762.326	2.401.834
Benodigde rente	67.741	108.530
Uitkeringen (bruto)	(163.553)	(164.542)
Verhoging opgebouwde aanspraken actieven	256	13.541
Verhoging aanspraken inactieven	8.586	-
Pensioenopbouw en risico-opslagen	28.986	20.932
Resultaat op technische grondslagen	(7.136)	(9.896)
Waardeoverdrachten	(2.398)	(3.410)
Vrijval voor kosten	(3.271)	(3.295)
Overige oorzaken	(698)	1.916
Wijziging rentetermijnstructuur	(53.661)	396.716
	<hr/>	<hr/>
Vermeerdering voorziening pensioenverplichtingen door bijzondere oorzaken		
Reservering voor overgang nieuwe overlevingstafels	82.011	-
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	2.719.189	2.762.326
	<hr/>	<hr/>
Totaal mutatie ten opzichte van voorgaand jaar	43.137	(360.492)

De rentetoevoeging is gebaseerd op de primo boekjaar geldende 1-jaarsrente volgens de rentetermijnstructuur zoals die door DNB wordt gepubliceerd.

1) inclusief reorganisatiekosten en hogere pensioenpremie.

2) inclusief extra onderzoekskosten m.b.t. eigendom van collateral binnen uitlenen effecten, verkoop direct onroerend goed, aankoop indirect onroerend goed en procedurekosten Deelnemersraad.

3) inclusief eenmalige opbrengst van 1,9 miljoen euro (teruggaaf winstbelasting Frankrijk).

Toelichting op staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

	2009	2008
20 Saldo overdrachten van rechten		
Individuele overgenomen waardeoverdrachten	1.494	2.485
Individuele overgedragen waardeoverdrachten	(3.300)	(5.079)
	<hr/>	<hr/>
	(1.806)	(2.594)
Mutatie VPV individuele overgenomen waardeoverdrachten	3.258	1.947
Mutatie VPV individuele overgedragen waardeoverdrachten	(5.656)	(5.357)
	<hr/>	<hr/>
	(2.398)	(3.410)
21 Overige lasten		
Interest (op uitgaande waardeoverdrachten)	(128)	(120)
Overige	(457)	(72)
	<hr/>	<hr/>
Totaal	(585)	(192)

Algemene opmerkingen

Omzet

Premiebijdragen	43.210	2.457
Directe beleggingsopbrengsten	49.199	76.188
	<hr/>	<hr/>
	92.409	78.645

De stichting heeft geen personeel in dienst zodat uit dien hoofde geen salarissen en sociale lasten zijn betaald. De werkzaamheden ten behoeve van de stichting worden verricht door medewerkers (totaal aantal per 31 december 2009: 30, per 31 december 2008: 34) die een arbeidsovereenkomst hebben met Unilever Nederland Holdings en gedetacheerd zijn bij Progress. De kosten hiervoor worden doorbelast aan Progress. De Raad van Bestuur ontving in totaal een bezoldiging van 13.750 euro (2008: 14.125 euro) vanwege hun bestuurslidmaatschap bij de stichting.

Rotterdam, 22 april 2010

Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Progress"

Raad van Bestuur

P.J. Beerepoot (voorzitter)

J.J. Tabak

G.C. Eijlander

H.P. Toolens

P. Kuipers

C.W. van der Waaij

P. de Lang (plv. voorzitter)

J.R.B. Zeeuw

Mevrouw M.J.F. Rots

G. de Zoeten

OVERIGE GEGEVENS **2009**

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Progress" te Rotterdam is aan Towers Watson de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2009.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

In overeenstemming met de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard. Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld; en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet met uitzondering van artikel 132, aangezien er sprake is van een reservetekort.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Progress" is naar mijn mening niet voldoende vanwege het reservetekort.

Rotterdam, maart 2010

A.B.J.M de Hoon AAG
verbonden aan Towers Watson

Accountantsverklaring

Aan de Raad van Bestuur van Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Progress"

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2009 van Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Progress" te Rotterdam bestaande uit de balans per 31 december 2009 en de staat van baten en lasten over 2009 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van het bepaalde in artikel 146 Pensioenwet. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming

van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de stichting. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die de Raad van Bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Progress" per 31 december 2009 en van het saldo van baten en lasten over 2009 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW met inachtneming van het bepaalde in artikel 146 Pensioenwet.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 28 april 2010

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door: drs. S. Barendregt-Roojers RA

Verslag Verantwoordingsorgaan

De Raad van Bestuur dient verantwoording af te leggen aan het Verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd alsmede over de naleving van de principes voor goed pensioenfondsbestuur. Het Verantwoordingsorgaan heeft de taak om hier een oordeel over te geven.

Hiertoe heeft de Raad van Bestuur aan het Verantwoordingsorgaan het jaarverslag 2009 in concept, de jaarrekening, het communicatieactieplan 2010 en de rapportage van de Commissie Intern Toezicht doen toekomen. De Raad van Bestuur heeft voorts in een gezamenlijke bijeenkomst met het Verantwoordingsorgaan op 21 april 2010 het uitgevoerde beleid toegelicht. Vragen met betrekking tot de verstrekte stukken en de toelichting zijn ter vergadering beantwoord. Hiervan wordt verslag gedaan in de notulen van deze vergadering.

Gezien de inhoud van de verstrekte documenten, de ter vergadering gegeven toelichting en de verkregen antwoorden op aanvullende vragen is het Verantwoordingsorgaan van oordeel dat de Raad van Bestuur in 2009 de aan haar toebedeelde taken naar behoren heeft uitgevoerd en daarbij een evenwichtig beleid heeft gevoerd. Het Verantwoordingsorgaan is voorts van oordeel dat de Raad van Bestuur de principes voor goed pensioenfondsbestuur correct naleeft.

Het Verantwoordingsorgaan verzoekt het bestuur over de positie van de gepensioneerden in de governance structuur in het lopende jaar helderheid te verschaffen.

De Raad van Bestuur heeft kennis genomen van het oordeel van het Verantwoordingsorgaan.

Verslag Commissie Intern Toezicht

In 2009 heeft Progress intern toezicht ingesteld. Daarbij is, in overeenstemming met de Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur (STAR, 2005), gekozen voor de instelling van een Commissie Intern Toezicht (hierna: "CIT"). De CIT heeft als opdracht:

- a. Het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en –processen en de checks and balances binnen het fonds;
- b. Het beoordelen van de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd; en
- c. Het beoordelen van de wijze waarop door de Raad van Bestuur wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn.

Om zich een beeld te vormen van de gang van zaken bij het fonds heeft de CIT een groot aantal documenten doorgenomen, gesprekken gevoerd met de individuele leden van de Raad van Bestuur, met (een delegatie uit) de Raad van Bestuur, met (een delegatie uit) het Verantwoordingsorgaan, met de Directie, met (een delegatie uit) het Progress Advisory Committee, met de accountant van het fonds en met de adviserende en de certificerende actuaris.

De CIT heeft een conceptrapportage uitgebracht die op 18 november 2009 met de Raad van Bestuur is besproken. Daarna heeft de CIT haar definitieve rapport over 2009 uitgebracht. Het definitieve rapport verschilt inhoudelijk niet van het conceptrapport.

De CIT vindt Progress een goed geleid fonds dat de verschillende betrokken belangen op evenwichtige wijze behartigt en op een verantwoorde wijze omgaat met de risico's op de langere termijn. Met Unilever heeft het fonds een werkgever met een positieve houding en een goed verantwoordelijkheidsgevoel ten opzichte van het fonds.

Met het pensioenbureau beschikt Progress over een krachtige organisatie, bemand door competente professionals.

De CIT is van mening dat Progress op een weloverwogen en verstandige manier omgaat met de risico's op de langere termijn. De sturing op de financiële risico's en de gebruikte risicomatstaven (reële surplus-at-risk) zijn market practice en getuigen van een gezonde risicoambitie voor een pensioenfonds.

Verlag Commissie Intern Toezicht (vervolg)

Met betrekking tot de governance van het fonds heeft de CIT geconstateerd dat er wellicht een weeffout bestaat doordat de gepensioneerden zowel in de Raad van Bestuur vertegenwoordigd zijn als ook een dominante positie in de Deelnemersraad innemen. De CIT heeft de Raad van Bestuur een aantal aanbevelingen gedaan, gericht op een verdere verbetering van de besturing, risicobeheersing en transparantie.

Reactie Raad van Bestuur op Verlag Commissie Intern Toezicht

De Raad van Bestuur van Progress heeft kennis genomen van het Rapport van de Commissie Intern Toezicht. De bevindingen en aanbevelingen zijn uitgebreid besproken. De Raad herkent zich in de bevindingen en heeft de aanbevelingen ter harte genomen. Dit leidt in 2010 ondermeer tot de ontwikkeling van een integrale visie op risico die in het kader van de interne beheersing periodiek binnen de Raad zal worden besproken. De Raad zal de door de Commissie Intern Toezicht gesignaleerde weeffout in de governance van het fonds plenair bespreken, doch niet eerder dan zicht is op de uitkomst van de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel Koşer Kaya/Blok inzake medezeggenschap van pensioengerechtigden.

De Raad van Bestuur is de Commissie Intern Toezicht dank verschuldigd voor de uitstekende uitvoering van haar werkzaamheden. De Commissie heeft haar opdracht op een efficiënte en ter zake kundige wijze uitgevoerd

Bestemming resultaat 2009

Het resultaat over 2009, totaal 507.496.000 euro is ten gunste gebracht van de overige reserves.

Gebeurtenissen na balansdatum

In april 2010 hebben Unilever Nederland en de vakorganisaties een akkoord bereikt over een nieuwe CAO. Deze CAO heeft een looptijd van 14 maanden, van 1 maart 2009 tot 1 mei 2010. De in dit akkoord de overeengekomen loonstijgingen zullen in het jaar 2010 worden verwerkt.

Afspraken uit de Uitvoeringsovereenkomst met Unilever

Progress voert de pensioenovereenkomsten, zoals Unilever die met haar werknemers heeft afgesloten, uit. Dit is vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst tussen Progress en Unilever. In deze uitvoeringsovereenkomst zijn onder meer vastgelegd de hoogte van de door Unilever verschuldigde premie en de voorwaarden waaronder overschotten terugbetaald worden aan Unilever.

De hierop betrekking hebbende bepalingen uit de uitvoeringsovereenkomst:

Artikel 4 Vaststelling van de feitelijke pensioenpremie

1. Progress stelt - de adviserende actuaaris gehoord - de door Unilever aan Progress af te dragen feitelijke pensioenpremie op jaarbasis vast, waarbij de premie ten minste moet voldoen aan de op dat moment geldende wet- en regelgeving. De feitelijke pensioenpremie bestaat uit de gedempte premie vermeerderd met een opslag of verminderd met een korting als bepaald in lid 5 en verder.
2. De op enig kalenderjaar betrekking hebbende gedempte premie bestaat uit:
  - a) de contante waarde van de daadwerkelijke inkoop van pensioen als gevolg van het doorlopen van de diensttijd en de risicopremies voor de risicodekkingen;
  - b) de contante waarde van de onvoorwaardelijke pensioenverhoging voor deelnemers, voor zover betrekking hebbend op het verschil tussen looninflatie en prijsinflatie;
  - c) de uitvoeringskosten voor zover deze niet door de excasokosten worden gedekt, en
  - d) de opslag voor het instandhouden van het Vereist Eigen Vermogen van Progress zoals vastgelegd in artikel 12 van het besluit Financieel Toetsingskader Pensioenfondsen. De opslag is gelijk aan het vereist eigen vermogen over a) en b) verminderd met de vrijval van het aanwezig eigen vermogen over de uitkeringen. De opslag zal niet negatief zijn.
3. De in lid 2 genoemde contante waarde berekeningen en de berekening van de risicopremies wordt uitgevoerd op basis van de in de abtn van Progress vastgelegde grondslagen voor het bepalen van de voorziening pensioenverplichtingen, met uitzondering van de rekenrente en de algemene looninflatie.
4. De bij de vaststelling van de gedempte premie te hanteren rekenrente is 3,5%. Progress kan, de adviserend actuaaris en Unilever gehoord, besluiten tot aanpassing van de rekenrente indien het verwacht rendement van Progress, verminderd met de verwachte prijsinflatie, met meer dan een 0,5%-punt wijzigt vanaf het tijdstip dat de rekenrente voor het laatst is aangepast. Het verwacht rendement wordt jaarlijks door Progress vastgesteld en in het beleggingsbeleidsplan vastgelegd. Ingeval het beleggingsbeleidsplan wordt omgevormd tot een verklaring inzake beleggingen, zal het verwacht rendement in deze verklaring worden opgenomen. De prijsinflatie is gelijk aan de 10-jaars verwachting voor Nederland zoals gepubliceerd door Consensus Economics. Progress kan, de adviserend actuaaris en Unilever gehoord, besluiten tot aanpassing van deze verwachting in enig jaar indien de inflatieverwachting op basis van marktinformatie of andere bronnen beduidend hoger of lager ligt dan de verwachting van Consensus Economics. De algemene looninflatie bedraagt 0,5%-punt meer dan de prijsinflatie.
5. Op de gedempte premie past Progress een korting of een toeslag toe. Deze feitelijke premie stelt Progress vast op basis van de reële dekkingsgraad van Progress en de volgende richtlijnen, waarbij de premiekortingsgrens gelijk is aan een reële dekkingsgraad van 100%. De reële dekkingsgraad wordt berekend op basis van de in de abtn van Progress vastgelegde grondslagen voor het bepalen van de voorziening pensioenverplichtingen en uitgaande van de prijsinflatie zoals gedefinieerd in lid 4 van dit artikel. Indien de reële dekkingsgraad:
  - a) gedurende een aaneengesloten periode van 12 maanden regelmatig lager is dan 80%, besluit Progress in beginsel dat Unilever naast de premie als genoemd in lid 2 het tekort tot 80% bijstort;
  - b) gedurende het grootste deel van het voorgaande boekjaar tussen 80 en 100% ligt, besluit Progress in beginsel dat Unilever bovenop de gedempte premie genoemd in lid 2 een verhoging betaalt van 1/8 deel van het verschil van de op 31 december van het voorgaande boekjaar bestaande reële dekkingsgraad en een reële dekkingsgraad van 100%;
  - c) gedurende het grootste deel van het voorgaande boekjaar tussen de 100 en 120% ligt, besluit Progress in beginsel dat de in lid 2 genoemde premie dusdanig verlaagd wordt dat de gedempte premie volledig wordt betaald indien de dekkingsgraad op 31 december 100% of minder bedraagt, lineair aflopend naar geen premie indien de dekkingsgraad op 31 december 120% of meer bedraagt;

Afspraken uit de Uitvoeringsovereenkomst met Unilever (vervolg)

- d) gedurende het grootste deel van het voorgaande boekjaar tussen de 120 en 130% ligt, besluit Progress in beginsel dat geen premie hoeft te worden betaald;
  - e) gedurende het grootste deel van het voorgaande boekjaar boven de 130% ligt, geldt ten aanzien van de premie het bepaalde onder d. en wordt het meerdere per 31 december van een boekjaar aangemerkt als "overschot", welk wordt toegevoegd aan een overschotreserve.
6. Indien de reële dekkingsgraad exclusief vermogensoverschot gedurende het grootste gedeelte van het voorgaande boekjaar beneden de 130% ligt en de overschotreserve positief is wordt het tekort tot 130% per 31 december, voor zover mogelijk, aan de overschotreserve onttrokken. De overschotreserve kan niet negatief zijn.
7. Naast het bepaalde in lid 5 zal, indien de nominale dekkingsgraad gedurende een aaneengesloten periode van 36 maanden lager is dan 105%, Unilever het tekort tot een nominale dekkingsgraad van 105% onmiddellijk bijstorten.
8. De feitelijk te betalen premie zal minimaal gelijk zijn aan tweemaal de overeengekomen verplichte werknemersbijdrage.
9. Unilever kan Progress verzoeken om de overschotreserve geheel of ten dele uit te betalen aan Unilever of aan een door haar aan te wijzen rechtspersoon.
Hierbij hanteert Progress naast de geldende wet- en regelgeving en aanwijzingen van De Nederlandsche Bank NV de volgende voorwaarden:
- a) er heeft overleg met Unilever plaatsgevonden;
  - b) de deelnemersraad is - voordat het besluit is genomen - om advies gevraagd;
  - c) een daadwerkelijke betaling zal zodanig begrensd worden dat de reële dekkingsgraad niet beneden de 130% daalt;
  - d) de adviserend actuaire van Progress is - voordat het besluit is genomen - om advies gevraagd.
- Nadat aan de bovenstaande voorwaarden is voldaan zal Progress in principe het verzoek van Unilever volgen tenzij er zwaarwegende argumenten zijn om hiervan af te wijken. In dat geval zal Progress de zwaarwegende argumenten schriftelijk moeten motiveren.

Een schatting van de vaststelling van de pensioenpremie over enig kalenderjaar en mededeling daarvan door Progress aan

Unilever vindt vóór 1 december voorafgaand aan dat kalenderjaar plaats. De definitieve pensioenpremie zal uiterlijk vóór 1 juli in genoemd kalenderjaar door Progress worden vastgesteld en aan Unilever worden medegedeeld.

Verklaring van een aantal begrippen

Asset Liability Management (ALM)

Dit proces verschaft inzicht in de onderlinge afhankelijkheden in de ontwikkeling van het fondsvermogen en de voorziening pensioenverplichtingen van het pensioenfonds. Het uiteindelijke doel is te komen tot een optimale strategie ten aanzien van het beleggingsbeleid, het financieringsbeleid en het premiebeleid.

Benchmark

Objectieve maatstaf, bijvoorbeeld een beursindex, waarmee portefeuilles en behaalde rendementen kunnen worden vergeleken.

Bestemmingsreserve

Deze wordt gevormd door het aanwezige fondsvermogen voor zover dat uitgaat boven een reële dekkingsgraad van 130%.

Collateral

Zekerheidsstelling ten behoeve van de beperking van het tegenpartijrisico bij het gebruik van derivaten, commodities en securities lending.

Commodities

Grondstoffen.

Corporate Governance

De wijze waarop ondernemingen worden bestuurd en waarop toezicht wordt gehouden op dat bestuur.

Dekkingsgraad - nominaal

De nominale dekkingsgraad is een maatstaf voor de financiële positie van pensioenfonds en dient als graadmeter voor de mate van zekerheid dat de toegezegde pensioenen kunnen worden uitbetaald. In de jaarrekening is de dekkingsgraad berekend als het fondsvermogen gedeeld door de voorziening pensioenverplichtingen.

Dekkingsgraad - reël

De reële dekkingsgraad wordt berekend door het fondsvermogen te delen door de reële voorziening pensioenverplichtingen.

Duration

Hiermee wordt de koersgevoeligheid van de waarde van een vermogenstitel of de voorziening pensioenverplichtingen voor veranderingen in de rente aangegeven.

Emerging Markets

Opkomende, nog niet tot volwassen economieën uitgegroeide regio's of landen.

Emerging Markets Debts

Dit zijn obligaties uitgegeven door landen waarvan de economie zich nog moet ontwikkelen. Vaak worden zij gekarakteriseerd door een snelle maar ook onstabiele economische en politieke omgeving. Het risico en het verwachte rendement van Emerging Markets Debt is hoger dan van een belegging in obligaties van ontwikkelde landen.

Euro credits

Euro credits zijn obligaties uitgegeven in euro's waarvan de kredietwaardigheid ligt tussen staatsobligaties en hoogrenderende obligaties.

Feitelijke premie

De feitelijke premie is de premie die Progress in enig jaar ontvangt. Een deel van deze premie komt voor rekening van werkgevers en een deel voor rekening van werknemers.

Fondsvermogen

De totale activa verminderd met de kortlopende schulden.

High Yield Bonds

Dit zijn obligaties uitgegeven door minder kredietwaardige bedrijven en instellingen. Het verwachte rendement maar ook het risico op dergelijke obligaties is hoger dan op staatsobligaties.

IRR

IRR staat voor internal rate of return en is de interne rentevoet die gebruikt wordt om het rendement te berekenen van (onder andere) private-equityportefeuilles. Deze methode wordt voorgeschreven door de Global Investment Performance Standards (GIPS) voor de berekening van rendementen bij private equity. De IRR houdt rekening met het feit dat de portefeuillemanagers zelf kunnen bepalen wanneer geld geïnvesteerd moet worden en wanneer geld wordt uitgekeerd.

De IRR wordt ieder jaar berekend vanaf de start van de portefeuille en is gebaseerd op alle ingaande en uitgaande kasstromen over de hele periode in combinatie met de eindwaarde. De IRR is dan het rendement van elke geïnvesteerde kasstroom om de ontvangen kasstromen en de gegeven eind-

Verklaring van een aantal begrippen (vervolg)

waarde op te leveren. Hierbij hebben jaren waarin de omvang van de portefeuille groter is meer invloed op de berekende IRR dan jaren met een kleinere portefeuilleomvang.

Kostendeckende premie

In het FTK is de definitie opgenomen van de kostendeckende premie. Deze bestaat uit de benodigde premie voor de financiering van de pensioenaangroei in het boekjaar, inclusief de benodigde opslagen. In dit jaarverslag is de kostendeckende premie opgenomen op marktwaarde.

Large Cap aandelen

Verzamelnaam voor aandelen die een grote marktkapitalisatie vertegenwoordigen.

Marktkapitalisatie

De marktkapitalisatie wordt gemeten door de beurskoers te vermenigvuldigen met het aantal uitstaande aandelen, al dan niet gecorrigeerd voor aandelen in vaste handen.

Marktrente

De marktrente is de rente waarmee de pensioenverplichtingen contant worden gemaakt en is gebaseerd op de nominale rentetermijnstructuur van DNB.

Reële Surplus at Risk

Deze maatstaf geeft aan met welk bedrag het reële surplus tenminste zou kunnen afnemen, gegeven een bepaalde kans (bijvoorbeeld 2,5%) en horizon (bijvoorbeeld een jaar).

Rendement

Het rendement is de som van de directe beleggingsopbrengsten, zoals huur, rente en dividend, en de vermeerdering of de vermindering van de marktwaarde van bezittingen uitgedrukt in een percentage.

Rente- en inflatiematching

Dit behelst het gebruik van derivaten met als doel de dekkingsgraad van het pensioenfonds ongevoelig te maken voor schommelingen in de toekomstige nominale rente- en inflatieniveaus.

ROZ-IPD

Raad voor Onroerende Zaken - Investment Property Databank. Een onafhankelijk bureau dat de onroerendgoedrendementen

van een groot aantal Nederlandse institutionele beleggers verzamelt en op basis daarvan rapporteert over de relatieve beleggingsprestaties van deze beleggers.

Small Cap aandelen

Verzamelnaam voor aandelen die een kleine marktkapitalisatie vertegenwoordigen.

Strategische beleggingsportefeuille/-mix

De op basis van ALM-studie bepaalde optimale verdeling van de beleggingen over de verschillende beleggingscategorieën.

Voorziening Pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen is de contante waarde van de tot de balansdatum aan de diensttijd toe te rekenen bereikbare pensioenaanspraken.

Yield curve

Een grafiek die het verband weergeeft tussen het rendement op obligaties (met een vergelijkbaar risicoprofiel) en diverse looptijden.

Ontwikkeling van de kerncijfers gedurende de laatste 10 jaar

(bedragen in miljoenen euro's)

	2009	2008	2007	2006
Aantallen deelnemers				
Deelnemers voor wie wordt bijgedragen	3.621	3.921	4.535	4.772
Deelnemers met premievrije aanspraken	8.512	8.605	8.471	8.553
Pensioengerechtigden	12.480	12.428	12.383	12.359
Totaal	24.613	24.954	25.389	25.684
Vermogenspositie ¹⁾				
Fondsvermogen	3.241	2.776	3.968	3.993
Voorziening pensioenverplichtingen	2.719	2.762	2.402	2.555
Dekkingsgraad (nominaal)	119%	101%	165%	156%
Dekkingsgraad (reeël)	92%	75%	131%	122%
Premiebijdragen				
Feitelijke premie	43,2	2,5	1,1	41,3
Waarvan deelnemersbijdrage	1,1	0,9	1,0	0,4
Kostendeekkende premie (FTK)	36,7	44,5	25,6	-
Beleggingsopbrengsten	589	(1,026)	138	348
Pensioenuitkeringen	(160)	(161)	(160)	(156)
Beleggingen				
Aandelen	1.717	1.319	2.152	2.488
Vastrentende waarden	1.129	807	1.151	900
Onroerend goed	239	580	587	551
Derivaten	50	22	11	1
Overige beleggingen	248	57	45	24
Totaal	3.383	2.785	3.946	3.964
Rendementen (1 jaar) (in procenten)				
Aandelen	37,3%	(42,2)	1,7	12,7
Vastrentende waarden	22,2%	(4,4)	2,0	0,5
Onroerend goed	(18,8%)	1,2	12,1	11,5
Totaal (inclusief derivaten en overige beleggingen)	22,4%	(26,5)	3,7	9,6

¹⁾ Waardering volgens FTK, jaren 2005 en terug zijn gebaseerd op de oude grondslagen.

2005	2004	2003	2002	2001	2000
4.971	5.404	5.614	5.695	6.453	6.963
8.839	8.833	9.968	10.118	8.472	8.454
12.203	12.055	11.886	11.777	11.229	11.019
26.013	26.292	27.468	27.590	26.154	26.436
3.774	3.265	3.152	2.926	3.439	3.997
2.483	2.389	2.419	2.328	2.189	2.035
152%	137%	130%	126%	157%	196%
-	-	-	-	-	-
46,6	45,6	-	-	(221)	(442)
0,5	0,5	0,1	-	-	-
-	-	-	-	-	-
610	262	360	(465)	(212)	179
(150)	(147)	(142)	(133)	(122)	(112)
2.310	1.985	1.889	1.567	1.790	2.257
850	672	629	674	899	990
553	548	586	628	693	685
-	1	2	-	(2)	-
31	28	11	31	31	34
3.744	3.234	3.117	2.900	3.411	3.966
30,2	9,8	16,8	(29,7)	(16,9)	(4,1)
4,6	6,5	5,2	8,7	6,1	7,8
8,2	8,0	7,8	10,2	14,0	35,0
19,4	8,7	13,0	(13,5)	(5,4)	4,3

BIJLAGEN 2009

Bijlage 1

Personalia per 31 december 2009

Raad van Bestuur

P.J. Beerepoot *(voorzitter)*
G.C. Eijlander
P. Kuipers
P. de Lang *(plv. voorzitter)*
Mevrouw M.J.F. Rots
J.J. Tabak
H.P. Toolens
C.W. van der Waaij
J.R.B. Zeeuw
G. de Zoeten

Directie

A.J.M. Sibbing
(algemeen directeur)
H. den Ouden
(directeur pensioenen)
M.B.A. Sanders
(directeur beleggingen)

Algemene procuratiehouder

J.M.M. Engelhard *(controller)*

Secretaris van het fonds

A. den Ouden

Progress Advisory Committee

J.M.G. Frijns
Mevrouw A.G.Z. Kemna
P.J. Zegger

Actuaris

Towers Watson

Accountant

Pricewaterhousecoopers Accountants
N.V.

Verantwoordingsorgaan

L.J. van Dongen *(G)*
L.C.M. Gloudemans *(W)*
G. Tuinenburg *(W)*
W.A.M. Wehmeyer *(G)*
Vacature *(U)*
Vacature *(U)*

Commissie Intern Toezicht

A.H.A. Hoevenaars
Mevrouw J.H.N. Kapteijn
J.Ph.W. Klopper *(voorzitter)*

Deelnemersraad

J.L. Dekker *(G)*
L.J. van Dongen *(G)*
A. Elberse *(G)*
C.M. Elshout *(G)*
L.C.M. Gloudemans *(W)*
W.Th.M. de Groot *(G)*
J. Heidema *(G)*
L.G.A. Kisters *(G)*
P.M. van Klink *(W) (voorzitter)*
A.G.J. Miltenburg *(G)*
G.M. Ruben *(G)*
G. Tuinenburg *(W)*
R. Velds *(G)*
J. van Vliet *(G)*
A.G.A. de Vreede *(G)*
G. Warring *(W)*
J. Weeda *(G)*
W.A.M. Wehmeyer *(G)*
Vacature *(W)*
Vacature *(W)*

(G) = Gepensioneerdenleden

(U) = Unilever

(W) = Werknemersleden

Mutaties

In de Raad van Bestuur is de heer De Gier opgevolgd door de heer Eijlander en de heer Van Rosmalen door de heer De Zoeten.

In de Deelnemersraad is een vacature ontstaan door het vertrek van de heer De Jongh.

In het Verantwoordingsorgaan zijn twee vacatures ontstaan door het vertrek van de heren Boogaard en Visée.

Bijlage 2

Hoofdpijnen Progress Pensioen

Hoofdpijnen Pensioenreglement 2007

Het Pensioenreglement 2007 - gebaseerd op het middelloon-systeem - is op 31 december 2006 van kracht geworden. Deze pensioenregeling verzekert alle medewerkers van Unilever Nederland die geboren zijn vanaf 1950 van een ouderdomspensioen, partnerpensioen, wezenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen.

Medewerkers betalen in 2010 een premie van een 0,5% over de pensioengrondslag tot een salaris van 61.058 euro; voor het salarisgedeelte boven deze grens is de premie 3%.

Ouderdomspensioen

De deelnemer bouwt vanaf indiensttreding tot pensionering jaarlijks 2,1% op van zijn pensioengrondslag in dat jaar. De pensioengrondslag is het all-in jaarsalaris verminderd met de franchise van momenteel 12.673 euro per jaar. Deze pensioenopbouw gaat uit van pensioenleeftijd 65. Tot en met 2012 wordt de pensioenopbouw jaarlijks per 1 januari onvoorwaardelijk verhoogd. Zie het gedeelte over indexatie van opgebouwde pensioenen.

Partnerpensioen en wezenpensioen

Het partnerpensioen is op kapitaalbasis verzekerd en bedraagt 70% van het ouderdomspensioen. Het wezenpensioen bedraagt per kind 20% van het partnerpensioen en is in totaal maximaal gelijk aan het partnerpensioen. Deelnemers kunnen een eventueel Anw-hiaat bij Progress verzekeren in de vorm van Aanvullend Anw-pensioen.

Arbeidsongeschiktheidsvoorzieningen

Het arbeidsongeschiktheidspensioen bedraagt 65% van het salaris boven een drempel van 48.118 euro per jaar. Dit pensioen gaat in op het moment dat er recht is op een WIA-uitkering. Gedurende dit recht wordt ook de pensioenopbouw premievrij voortgezet.

Keuzes bij pensionering

De deelnemer kan tegen een volledige actuariële korting eerder met pensioen dan leeftijd 65. Daarbij kan door inlevering van ouderdomspensioen een overbruggingspensioen tot leeftijd 65 worden ingekocht als compensatie voor het ontbreken van de AOW. Daarnaast kan de deelnemer bij pensionering ervoor kiezen de verhouding tussen het ouderdomspensioen en het partnerpensioen te wijzigen. En hij heeft de mogelijkheid eerst een periode meer pensioen te ontvangen en daarna minder. Andersom is ook mogelijk.

Indexatie voor de actieve deelnemers

Voor de indexatie van de opgebouwde pensioenaanspraken van medewerkers maken wij onderscheid tussen het pensioen dat is opgebouwd over het salaris tot momenteel 69.989 euro (Basispensioen) en het opgebouwde pensioen boven dat salaris (Excedentpensioen). Het tot 2007 bij Progress opgebouwde pensioen - in de zogenaamde eindloonregeling - valt helemaal onder het Basispensioen.

Indexatie Basispensioen

Gedurende de deelname aan de pensioenregeling verhoogt Progress ieder jaar op 1 januari het opgebouwde Basispensioen met de CAO-loonontwikkeling bij Unilever. Deze loonindexatie is tot en met 1 januari 2012 onvoorwaardelijk, dus niet afhankelijk van de financiële positie van Progress. Voor de periode hierna moet Unilever nog nieuwe afspraken maken met de vakorganisaties.

Indexatie Excedentpensioen

Ook voor dit deel wordt gedurende de deelname aan de pensioenregeling gestreefd naar een verhoging op basis van de stijging van de CAO-lonen. Maar het beleggingsresultaat van Progress over de laatste vijf jaar bepaalt of dit kan worden nagekomen óf dat de indexatie over dit Excedentpensioen lager wordt dan de CAO-loonstijging.

Vanwege het negatieve beleggingsresultaat van Progress over 2008 (-26,5%) kon Progress op 1 januari 2009 en 2010 het Excedentpensioen niet indexeren. Progress kan deze gemiste indexaties binnen een periode van vijf jaar alsnog toekennen. Dit is alleen mogelijk als de beleggingsrendementen van de afgelopen vijf jaar voldoende zijn.

Indexatie voor de gepensioneerden

De indexatie van de ingegane pensioenen vindt plaats op basis van de afgeleide Consumentenprijsindex, mits de financiële positie van het fonds dit toelaat. In afwijking hiervan wordt bij het vanaf 2007 opgebouwde pensioen over het salaris vanaf 69.989 euro rekening gehouden met de behaalde beleggingsresultaten van Progress in de afgelopen vijf jaar. De indexatie komt hierbij niet hoger uit dan de afgeleide Consumentenprijsindex, maar kan wel lager uitvallen. Een lagere indexatie kan, net als voor de opbouw van de actieve deelnemers, binnen vijf jaar worden ingehaald als de beleggingsresultaten van Progress het toelaten.

Bijlage 3

Hoofdpijnen pensioenregeling 2002

Het Pensioenreglement 2002 is per 31 december 2001 van kracht geworden en is gebaseerd op het eindloonsysteem. Deze regeling verzekert alle medewerkers bij Unilever Nederland die geboren zijn vóór 1950 van een ouderdomspensioen, partnerpensioen op risicobasis, wezenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen.

Ouderdomspensioen

Het ouderdomspensioen wordt vanaf indiensttreding bij Unilever opgebouwd gedurende maximaal 40 jaar. Het pensioengevend salaris is het all-in jaarsalaris verminderd met de franchise van momenteel 11.351 euro per jaar. Voor elk jaar waarin aan de regeling wordt deelgenomen, wordt boven deze franchise het pensioen als volgt opgebouwd:

- 1,25% van het deel van de pensioengrondslag tussen de franchise en 2,75 maal de franchise, vermeerderd met
- 2% van het deel van de pensioengrondslag tussen 2,75 maal de franchise en 12,5 maal de franchise, vermeerderd met
- 1,75% van het deel van de pensioengrondslag boven 12,5 maal de franchise.

Partnerpensioen

Bij overlijden tijdens de pensioenopbouw bedraagt het partnerpensioen op risicobasis 50% van de pensioengrondslag, onafhankelijk van de diensttijd. Bij pensionering of uitdiensttreding is er standaard alleen een ouderdomspensioen. De deelnemer heeft dan de mogelijkheid om een deel van het ouderdomspensioen in te ruilen voor een verzekering van een partnerpensioen.

Voorzieningen bij arbeidsongeschiktheid

Het arbeidsongeschiktheidspensioen bedraagt 65% van het salaris boven een drempel van 48.118 euro per jaar. Dit pensioen gaat in op het moment dat er recht is op een WIA-uitkering. Gedurende dit recht wordt ook de pensioenopbouw premievrij voortgezet.

Flexibiliteit

De deelnemer kan het ouderdomspensioen laten ingaan tussen het 60e en het 65e jaar. Bij pensionering voor het 65e jaar wordt het levenslange ouderdomspensioen verlaagd met 3% voor elk jaar dat het pensioen ingaat voor het 65e jaar. Naast dit levenslange pensioen ontvangt de deelnemer tot het 65e jaar een tijdelijk pensioen. Bij pensionering op 62-jarige leeftijd of later bedraagt dit 7,5% van de franchise voor elk jaar deelnemerstijd opgebouwd tussen 40 en 60 jaar. Bij eerdere pensionering wordt het tijdelijk

pensioen verlaagd met 10% voor elk heel jaar dat dit pensioen eerder ingaat dan de 62-jarige leeftijd. Bij pensionering kunnen deelnemers een deel van het levenslange ouderdomspensioen inruilen voor partnerpensioen. Voorts is er de mogelijkheid om gedurende een periode meer pensioen te ontvangen en daarna minder of andersom. Daarnaast kunnen deelnemers vanwege een eventueel Anw-hiaat een Aanvullend Anw-pensioen op risicobasis bij Progress verzekeren.

Indexatie van ingegane pensioenen

De indexatie van de ingegane pensioenen vindt plaats op basis van de afgeleide Consumentenprijsindex, mits de financiële positie van Progress dit toelaat.

Bijlage 4

Verklaring inzake beleggingsbeginselen

Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Progress" is een ondernemingspensioenfonds als bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet.

Inleiding

Dit document ("Verklaring") beschrijft de uitgangspunten van het beleggingsbeleid van Progress. De uitgangspunten worden door de Raad van Bestuur vastgesteld.

Deze Verklaring is opgesteld met inachtneming van de bij en krachtens artikel 145, Pensioenwet gestelde regels.

Deze Verklaring moet om de drie jaar worden herzien. Daarnaast moet het document worden herzien als er tussentijds belangrijke wijzigingen van het beleggingsbeleid optreden. Deze Verklaring is te vinden op de website: www.unilever.nl/progress.

Deze Verklaring wordt aan de deelnemer en de pensioengerechtigde verstrekt als deze er om vraagt.

Algemeen

Stichting Unilever Pensioenfonds Nederland "Progress" verzekert de pensioenuitkeringen van werknemers of gewezen werknemers dan wel hun nagelaten betrekkingen, voortvloeiend uit het dienstverband van de betrokken medewerkers met in Nederland gevestigde Unilever-ondernemingen.

Progress voert een beleggingsbeleid dat in overeenstemming is met deze doelstelling. Dit beleid is vastgelegd in beleidsdocumenten, waaronder de actuariële en bedrijfstechnische nota en het beleggingstatuut.

De opbouw van het pensioenvermogen vindt plaats door middel van het kapitaaldeckingsstelsel. Het uitgangspunt van Progress is dat de opgebouwde pensioenaanspraken altijd gedekt zijn door het vermogen.

Progress belegt en beheert het pensioenvermogen in het belang van aanspraak- en pensioengerechtigden.

Uitgangspunten voor het beleggingsbeleid

De Raad van Bestuur van het pensioenfonds stelt de doelstellingen van het beleggingsbeleid vast in het kader van het algehele beleid van het pensioenfonds. Deze Beleidsformulering geschiedt

op basis van inzichten die voortkomen uit een geïntegreerde benadering van de verplichtingen- en beleggingenkant van het pensioenfonds (Asset Liability Management).

De Raad van Bestuur van het pensioenfonds formuleert, in samenhang met de beleggingsdoelstellingen, het rendements- en risico-profiel door de keuze van benchmarks en bijbehorende ex ante tracking errors en legt dit vervolgens vast in de beleggingsrichtlijnen.

Progress hanteert 'duurzaamheid' als extra criterium in het beleggingsbeleid. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat dit niet ten koste mag gaan van het rendement. Op grond van dit beleid proberen wij onze intern beheerde portefeuille te vrijwaren van discriminatie, fraude en corruptie, kinderarbeid, mensenrechtenschendingen, milieudelicten en schendingen van wetten of codes.

In het kader van Corporate Governance maakt het fonds gebruik van haar stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen van al haar aandelenbeleggingen, om bij te dragen aan goed ondernemingsbestuur. Conform artikel IV.4 van de Corporate Governance Code doen wij verslag op onze website www.unilever.nl/progress.

De Raad van Bestuur ziet er op toe dat het beleggingsbeleid voldoet aan de eisen van soliditeit en prudentie.

Belangrijke facetten uit het beleggingsbeleid worden onderbouwd en vastgelegd in het beleggingsbeleidsplan c.q. de beleggingsrichtlijnen. Deze betreffen in elk geval de navolgende onderwerpen:

- De strategische asset allocatie
- De ruimte voor de tactische asset allocatie
- De benchmark keuze
- Het bewaarbedrijf
- Duurzaam beleggen
- Corporate Governance
- Securities Lending
- Derivaten

Het beleggingsbeleid wordt jaarlijks door de Raad van Bestuur vastgesteld en vastgelegd in een beleggingsbeleidsplan.

In het beleggingsbeleidsplan wordt verwezen naar het beleid ter optimalisatie van het rendement en ter beheersing van risico's, welke voortkomen uit het beleggingsbeleid.

Bijlage 4

Verklaring inzake beleggingsbeginselen (vervolg)

De Raad van Bestuur van het pensioenfonds zal zich waar nodig verzekeren van deskundigheid, inzake de risico- en de rendementskarakteristieken welke voortvloeien uit het beleggingsbeleid.

Het beleggingsbeleid wordt gevoerd in overeenstemming met hetgeen op dat punt uit de toepasselijke wetgeving voortvloeit, zoals dat met name bij en krachtens artikel 135 Pensioenwet is en in de toekomst mocht worden bepaald.

Uitvoering van het beleggingsbeleid

De Raad van Bestuur van het pensioenfonds is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van het beleggingsbeleid

De Raad van Bestuur heeft de uitvoering van het beleggingsbeleid gedelegeerd aan de directie van Progress. De directie is verantwoordelijk voor het voeren van een adequaat beleggingsbeleid en maakt daarbij onder andere gebruik van de diensten van externe vermogensbeheerders en dienstverleners naast de beleggingsactiviteiten die intern worden uitgevoerd.

De Raad van Bestuur van het pensioenfonds maakt ter ondersteuning van het beleggingsbeleid en de controle op de uitvoering daarvan gebruik van een beleggingsadviescommissie. Dit is het Progress Advisory Committee.

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt elke vorm van ongewenste belangenverstrengeling vermeden. De Raad van Bestuur, managementteam, medewerkers en eventueel derden zijn hiertoe gebonden aan een gedragscode. Deze gedragscode wordt jaarlijks voor naleving ondertekend door hen. De code is voor het laatst in 2008 aangepast aan de voorschriften van DNB en de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

De Raad van Bestuur is bevoegd geheel of gedeeltelijk één of meer onderdelen van de bedrijfsprocessen van Progress te laten uitvoeren door derden. Uitgangspunt daarbij is dat Progress niet tot uitbesteding van een bedrijfsproces overgaat als dit niet in het belang is van de bij het fonds betrokken deelnemers, gewezen deelnemers en overige belanghebbenden.

Teneinde te kunnen beoordelen of uitbesteding in het in hierboven genoemde belang is, dienende volgende aspecten in overweging te worden genomen: kwaliteit, continuïteit, deskundigheid, efficiency, kosten, opbrengsten en risico's.

Als uitbesteding op structurele basis gebeurt, dan zal een dergelijke uitbesteding geschieden met inachtneming van het bepaalde bij en krachtens artikel 34 Pensioenwet.

Bij het gebruiken van de diensten van externe vermogensbeheerders of dienstverleners, blijft de Raad van Bestuur van het pensioenfonds verantwoordelijk voor het formuleren van de beleggingsrichtlijnen aangaande het beleggingsbeleid.

Binnen het pensioenfonds dienen, ten behoeve van de kwaliteit van de uitvoering van het beleggingsbeleid, de organisatie en de informatievoorziening toereikend te zijn.

Organisatorische randvoorwaarden

De Raad van Bestuur van het pensioenfonds draagt zorg voor een adequate organisatorische opbouw van de uitvoeringsorganisatie en stelt schriftelijk een bevoegdheidenschema vast met betrekking tot de interne beslissingsbevoegdheid van het management ten aanzien van het beleggingsbeleid.

De structuur van de administratieve organisatie en de daarmee verweven maatregelen van interne controle dienen met betrekking tot het beleggingsbeleid:

1. Belangenverstrengelingen te voorkomen (functiescheiding); en
2. De betrouwbaarheid van de informatieverschaffing te waarborgen, opdat juistheid, volledigheid en tijdigheid van de informatie wordt gerealiseerd.

Over de naleving van procedures, richtlijnen en overige instructies wordt gerapporteerd in de daartoe geëigende documenten, bijvoorbeeld in het jaarverslag en afzonderlijke rapportages ten behoeve van bestuursvergaderingen en de toezichthouder (DNB).

Elke overtreding van de regels die zijn opgesteld voor het beleggingsbeleid c.q. de beleggingsrichtlijnen dient onverwijld aan de voorzitter van de Raad van Bestuur en de directie te worden gemeld door de compliance officer van het fonds. De voorzitter bekijkt vervolgens per geval of melding aan de andere leden van de Raad van Bestuur noodzakelijk is.

Vaststelling van de beleggingsrichtlijnen

De opdracht aan de vermogensbeheerders wordt geregeld via beleggingsrichtlijnen. De directie kan het bestuur voorstellen doen omtrent aanpassingen in de strategische beleggingsrichtlijnen (benchmarks en kaders). De procedure hiervoor op hoofdlijnen is als volgt:

Bijlage 4

Verklaring inzake beleggingsbeginselen (vervolg)

1. Het Progress Advisory Committee (de beleggingsadviescommissie) en de directie bespreken aanpassingen aan de strategische beleggingsrichtlijnen onder andere rekening houdend met de portefeuilleontwikkeling en de vooruitzichten van de beleggingsmarkten.
2. Vervolgens consulteert de directie Unilever over de voorgenomen aanpassingen.
3. Daarna stelt de raad van Bestuur in overleg met de directie de, al dan niet aangepaste, strategische beleggingsrichtlijnen vast.
4. Tenslotte ziet de directie toe op de correcte implementatie van deze richtlijnen door de vermogensbeheerders.
5. De controller van het fonds zorgt voor het toezicht op de naleving van de richtlijnen/compliance.

Strategische asset mix en bandbreedte per 1 januari 2010

	Strategische mix	Minimum	Maximum
Aandelen	50%	40%	60%
Vastrentende waarden	30%	25%	35%
Onroerend goed	10%	5%	15%
Private Equity	3%	0,5%	5,5%
Commodities	7%	4,5%	9,5%
Cash	0%	(5%)	5%

De strategische asset mix en bij behorende benchmarks zijn onderdeel van de Beleggingsrichtlijnen en vormen samen met de ex ante tracking errors, value at risk niveaus en bandbreedtes de kaders van het rendements/risicoprofiel voor de totale beleggingsportefeuille.

Derivaten

Derivaten vormen als afgeleide beleggingsinstrumenten geen aparte beleggingscategorie.

De beleggingsafdeling gebruikt derivaten om verschillende risico's met betrekking tot de portefeuille te beheersen en efficiënter (goedkoper en flexibeler) te opereren. De randvoorwaarden en richtlijnen ten aanzien van het gebruik van derivaten zijn vastgelegd in het Derivatenbeleid.

Valuta

In valuta waarin de strategische mix is belegd mag worden gehandeld. Het fonds voert een strategisch afdekkingbeleid ten aanzien van vier belangrijke valuta. Dit zijn de Amerikaanse dollar, Japanse yen, Britse pond en de Australische dollar.

Uitlenen van effecten (Securities Lending)

Progress kan effecten uitlenen. Progress leent effecten uit tegen ontvangen onderpand via haar custodians. De hieruit voortvloeiende opbrengsten komen ten goede van het beleggingsrendement. Randvoorwaarde hierbij is dat het securities lending beleid niet het gewenste stemgedrag in de weg zal staan.

Risicobeheer

Op lange termijn is het pensioenfonds gebaat bij een voldoende hoog surplus in haar vermogen. Voor de kortere termijn is het daarom belangrijk de risico's op sterke dalingen in dit surplus zoveel mogelijk te beheersen.

Veranderingen in dit vermogenssurplus worden veroorzaakt doordat de beleggingen zich anders kunnen ontwikkelen dan de verplichtingen. Via een ALM model kunnen wij dit risico goed in kaart brengen. Als belangrijke risicomaatstaf hanteren wij het zogenaamde 'Reële Surplus at Risk'. Deze maatstaf geeft aan in hoeverre het (reële) vermogenssurplus binnen één jaar zou kunnen afnemen bij tegenvallende marktomstandigheden.

Naast informatie over de absolute hoogte van dit risico is het minstens zo belangrijk te weten hoe dit risico is opgebouwd. De voornaamste bronnen van risico zijn:

- Actuariële- en renterisico's met betrekking tot de verplichtingen;
- Prijsrisico's ten aanzien van de beleggingen;
- Wisselkoersrisico's van vreemde valuta.

Daarnaast worden de volgende risico's onderkend en bewaakt:

- Kredietrisico's;
- Liquiditeitsrisico's;
- Operationele risico's.

Informatievoorziening

Aan De Nederlandsche Bank legt de Raad van Bestuur jaarlijks binnen zes maanden na afloop van het boekjaar de jaarrekening, het jaarverslag, de verklaring van de registeraccountant omtrent de getrouwheid van de jaarrekening en het actuariële verslag over het verstreken boekjaar over. Hierin wordt een volledig beeld van de financiële toestand van Progress gegeven.

De Raad van Bestuur, de beleggingsadviescommissie en het management van het pensioenfonds stellen vast welke informatie zij met betrekking tot de beleggingsportefeuille wensen te ontvangen en met welke frequentie.

Bijlage 4

Verklaring inzake beleggingsbeginselen (vervolg)

De performancemeting en de performanceattributie worden uitgevoerd door de financiële administratie van Progress die hierover verantwoording aflegt aan de Raad van Bestuur. De publicaties van beleggingsresultaten dienen aan te sluiten bij de systematiek van de Global International Performance Standards (GIPS).

Elke maand wordt gerapporteerd via gestandaardiseerde overzichten, de "Return figures" maand en cumulatief maand en de "Beleggingsbeleidstaat". Daarnaast wordt er na afloop van elk kwartaal gerapporteerd over de behaalde resultaten en de gelopen risico's van het afgelopen kwartaal.

Daarnaast wordt er elk kwartaal vooruitgeblikt naar het volgende kwartaal. Voor beide rapportages heeft de Raad van Bestuur in een jaarkalender vastgelegd wanneer deze worden besproken. Hierin wordt aandacht geschonken aan minimaal de volgende zaken:

- Marktwaarden begin en einde periode inclusief lopende rente in euro;
- Aan- en verkopen in euro;
- Waarde vermogenswinsten of verliezen in euro;
- Performance attributie analyse;
- Risicomaatstaven zoals tracking error, value-at-risk, beta en dergelijke;
- Valuta overzicht;
- Regionale verdeling en afwijkingen ten opzichte van de strategische mix;
- Toelichting op de resultaten en gelopen risico's;
- Verwachtingen voor het komende kwartaal.

Waarderingsgrondslagen

Hieronder volgt een beknopt overzicht van de belangrijkste gehanteerde waarderingsgrondslagen. Voor een volledig overzicht verwijzen wij u naar : "Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling" in de jaarrekening.

Alle beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde.

Voor beleggingen in *aandelen* en *vastrentende waarden* zijn dit de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen, vermeerderd met zover het (converteerbare) obligaties betreft de lopende rente.

Voor *direct onroerend goed* is de actuele waarde de taxatiewaarde (marktwaarde) op balansdatum. De actuele waarde

van *beursgenoteerd indirect onroerend goed* is de diverse officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen. Voor *niet-beursgenoteerd indirect onroerend goed* is dit de intrinsieke waarde. Dit laatste geldt ook voor *Private Equity*.

Bijlage 5

Strategische benchmarkbeschrijving - ultimo 2009

Asset Categorie	Benchmark
Beursgenoteerde aandelen	Customized aandelen benchmark
Vastrentende waarden	Customized vastrentende waarden benchmark
Onroerend goed	Customized onroerend goed benchmark
Private equity	Portefuillerendement is benchmarkrendement
Commodities	S&P GSCI Official close Index Total Return (in USD) Hedged

Beursgenoteerde Aandelen	
<i>Large Caps</i>	
Continentaal Europa	MSCI Europe ex Uk Total Return Net Dividends Reinvested (in EUR)
Verenigd Koninkrijk	FTSE UK Series All-Share Total Return (in GBP)
Verenigde Staten	Russel 1000 Total Return Dividends Reinvested (in USD)
Japan	50% Topix Total Return with Dividends Included (in JPY) + 50% MSCI Japan Total Return Net Dividends Reinvested (in JPY)
Pacific Rim	MSCI Pacific ex Japan Total Return Net Dividends Reinvested (in USD)
Emerging Markets	MSCI Emerging Markets Total Return Net Dividends Reinvested (in USD)
<i>Small Caps</i>	
Europa	HSBC Smaller Caps Total Return (in EUR)
Verenigde Staten	Russel 2000 Value Total Return Dividends Reinvested (in USD)

Vastrentende Waarden	
Europese Staatsobligaties	62,5% * IBOXX Euro Sovereign Total Return Index (in EUR) + 37,5% * IBOXX Euro Sovereign Total Return Index >10 Years (in EUR)
Euro Credits	IBOXX Euro Non Sovereign Total Return Index (in EUR)
High Yield Bonds	JP Morgan High Yield Bond Index Global (in USD) Hedged
Emerging Markets Debt	JP Morgan EMBI Diversified (in USD) Hedged

Onroerend Goed	
<i>Direct onroerend goed</i>	
Woningen/winkels/kantoren	Portefuillerendement is benchmarkrendement (2008 en terug: ROZ IPD Index Nederland)
<i>Indirect onroerend goed</i>	
	Portefuillerendement is benchmarkrendement

